

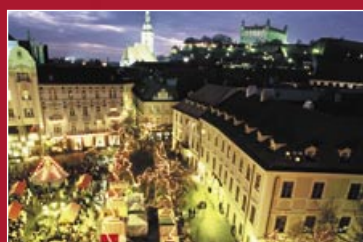
SLOVENSKÉ

4/2007
NEPREDAJNÉ

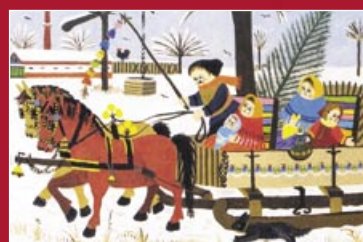
zahraníčie

Oslavy v Kanade

Jubilujúca Bratislava

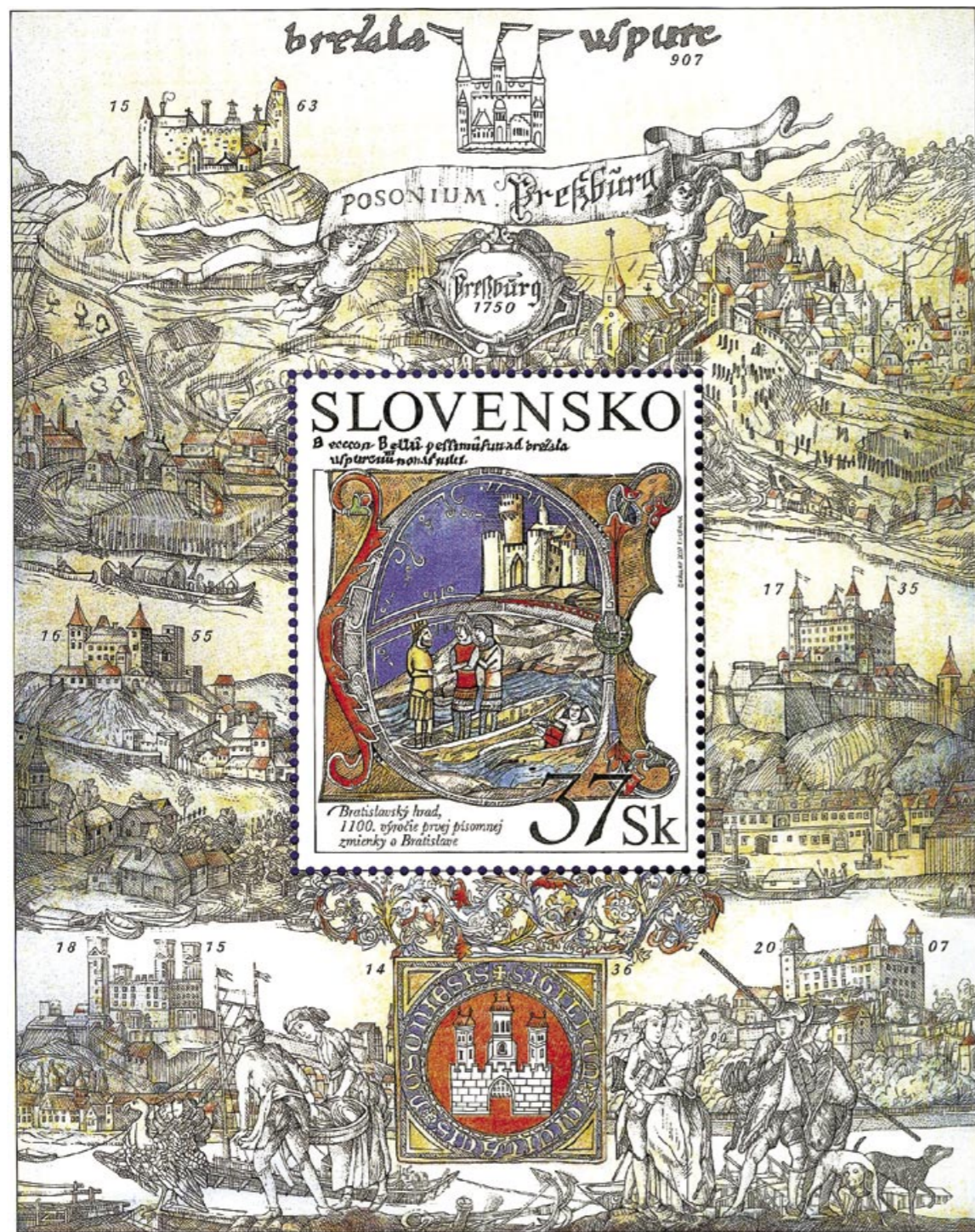

Kovačická insita

Rozhovor s D. Laščiakovou

ČASOPIS ÚRADU PRE SLOVÁKOV ŽIJÚCICH V ZAHRANIČÍ

V tomto roku si pripomína naše hlavné mesto 1100. výročie prvej písomnej zmienky o Bratislave. K oslavám prebiehajúcim počas celého roka sa pridala aj Slovenská pošta, a. s., ktorá dňa 27. júna vydala poštovú známku Bratislavský hrad. Na známke je vyobrazenie Bratislavského hradu z Viedenskej obrázkovej kroniky zo 14. storočia, kde obrancovia hradu navrtávajú lode cisára Henricha III., na háččeku sú zaujímavé pohľady na Bratislavský hrad z rôznych historických období. Autorom výtvarných návrhov poštovej známky a háččka vytlačených náročnou technikou ocelotlače z plochých platní v kombinácii s ofsetom je prof. Dušan Kállay, akad. maliar. Rytiny známky, háččka i FDC vytvoril rytec František Horniak. Pri príležitosti Dňa slovenskej poštovej známky roka 2007 bola známka Bratislavský hrad ocenená generálnym riaditeľom SP, a. s., ako najkrajšia známka roka.

PRÍHOVOR

Milí krajanovia, drahí Slováci žijúci v zahraničí,

som veľmi rád, že Vás môžem aj prostredníctvom časopisu *Slovenské zahraničie* čo najsrdečnejšie pozdraviť a pri príležitosti končiacего sa roka 2007 vysloviť niekoľko úprimných slov na adresu Vás všetkých, ktorým sa tento krásny a obsažný časopis dostane do rúk. Je veľmi dobre, že takéto periodikum máme, pretože nás obojstranne,

Slovákov na Slovensku i Slovákov žijúcich v zahraničí, spája ako most.

Dovoľte mi, aby som Vám predovšetkým vyjadril hlbokú úctu a poďakovanie za národné ctenie a vlastenectvo, ktoré prejavujete v širom svete medzi inými národmi a národnosťami, za udržiavanie a rozvíjanie slovenskosti, slovenskej kultúry a našej materskej reči. Rovnako Vám ďakujem za obetavú a činorodú prácu, ktorú v krajských spolkoch, školách a kultúrnych organizáciách, umeleckých súboroch, ale aj v cirkevných spoločenstvách vykonávate v prospech celého slovenského zahraničia. Ďakujem nielen v mene svojom, ale aj v mene predsedu a členov vlády Slovenskej republiky. Ďakujem aj v mene svojich spolupracovníkov, ktorých mnohí z Vás už veľmi dobre poznajú z našich spoločných činností a podujatí.

Na konci kalendárneho roka s jeho opakujúcim sa, no zakaždým jedinečnou slávnostnou adventnou a vianočnou atmosférou si vždy, no oveľa viac než inokedy, uvedomujeme a pociťujeme ohromnú dôležitosť jestvovania našich spoločných národných, kultúrnych a jazykových koreňov. Veď z nich čerpáme životodarnú silu a energiu pre existenciu vlastnej slovenskej svojbytnosti, vlastenectva, našej slovenskej štátnosti. Viac ako inokedy sa zamýšľame nad tým, kto sme, odkiaľ pochádzame a kam smerujeme...

Niektorí z Vás budú sviatočné a požehnané dni Vianoc, ako aj prelomu starého a nového roka prežívať blízko alebo ďaleko od Slovenska, v štátoch, ktoré sa stali Vašimi novými domovmi. Budú medzi Vami aj takí, ktorí pricestujú na Slovensko k príbuzným, priateľom, známym, možno aj na dovolenku, aby prežili slávnostnú a povznášajúcu atmosféru sviatočných chvíľ vo vlasti svojich otcov a mám, starých rodičov a prarodičov.

Či už budete vo svete, mimo Slovenska, alebo tu vo svojej pravlasti, želim Vám čo najpríjemnejšie prežitie vianočných sviatkov, sviatkov pokoja, lásky, šťastia a radosti.

Prajem Vám hojnosť Božieho požehnaného a, samozrejme, také nepotrebné a čo najpevnejšie zdravie. Do ďalšieho roka 2008, s ktorým prichádzajú nové výzvy, povinnosti i nádeje, prajem Vám i sebe čo najlepšiu vzájomnú, obojstranne prospešnú spoluprácu, srdečnú a plodnú atmosféru pri naplňaní spoločných zámerov v prospech ďalšieho rozvoja všetkých slovenských národnostných menšín a komunit vo svete, v prospech utužovania a prehľbovania slovensko-slovenských vzťahov.

Nech Boh žehná našej Slovenskej republike, slovenskému národu a jeho pevnej a neoddeliteľnej súčasťi – Slovenkám a Slovákom v zahraničí.

Dušan Čaplovič,
podpredsa vlády SR pre vedomostnú spoločnosť,
európske záležitosti, ľudské práva a menšiny

OBSAH

- 2-3 ■ **ZO SVETA**
Oslavy v Kanade
- 4-5 ■ **ROZHOVOR**
So speváčkou Darinou Laščiakovou
- 6-7 ■ **NÁŠ HOŠT**
Slováci vo Švédsku
- 8-9 ■ **ZO SVETA**
Svetoznáma kovačická insita
- 10 ■ **UDALOSTI**
Pošta zo Slovenska
- 11 ■ **UMENIE**
Bratislavské hudobné slávnosti
- 12-13 ■ **KULTÚRA**
Konferencia o kultúrnom dedičstve
Slovenská kniha v Amerike
- 14-15 ■ **PREDSTAVUJEME**
Jubilujúca Bratislava
- 16-17 ■ **ZIMNÁ POZVÁNKA**
Zábava na snehu
- 18-19 ■ **JUBILANTI**
- 20 ■ **FRAZEOLÓGIA**
Martin na bielom koni
- 21 ■ **ÚŠZZ INFORMUJE**
Kalendárium

SLOVENSKÉ zahraničie

Slovenské zahraničie
4/2007, ročník XII., nepredajné

Časopis Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí

Adresa redakcie: Radlinského 13, 817 80 Bratislava 15,
Slovenská republika
Vydavateľ: Astor Slovakia, s. r. o., Benediktiho 5, 811 05
Bratislava, Slovenská republika
Riaditeľka vydavateľstva: Beáta Kolníková
Séfredaktor: Vladimír Dobrik
Tel.: +421 2/5720 0523
Fax: +421 2/5720 0555
E-mail: vladimir.dobrik@uszz.gov.sk

Redakčná rada: Michal Babiak, Lubica Bartalská, Mojmir Benza,
Jarmila Gerbočová, Anton Hykisch, Peter Maráky, Vilma
Prívarová, Jozef Rydlo
Autori príspevkov: Dušan Čaplovič (1), Vladimír Dobrik (2),
Vladimír Skalský (3), Pavol Hudík (4-5), Anna Konečná (6-9,
21), Ján Hrk (8-9), Ružena Gilányiová (10), Izabela Pažitková
(11), Vladimír Dobrik (12-13, 21), Milan Vajda (14-15), SACR
(16-17), Iveta Baloghová (18-19), Jana Skladaná (20)

Jazyková úprava: Iveta Baloghová
Fotografie: archív Slovenská pošta (2. obálka, 10), Lubomír Šišák
(2-3), archív Dariny Laščiakovovej (4-5), archív ŠSS a Martin Jurík
(6-7), ilustrácie z knihy Zuzana Chalupová a Zimná Kovačica
(8-9), archív BHS (11), Branislav Králik (12-13), Magistrát
Hlavného mesta SR (14-15), archív SACR (16-17), Lubomír
Kolár (20), archív Gajdošské fašiangy (21)

Foto na obálke: PARK SNOW DONOVALY, foto Roman Millan
Grafická koncepcia: Eva Vavrincová
Grafická úprava: Besyx grafické štúdio, s. r. o.

Tlač: Sineal, s. r. o.
Registračné číslo: 1446/96 MK SR, ISSN 1335-4396
Distribúcia: Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí
Objednávky: vladimir.dobrik@uszz.gov.sk
Fax: +421 2/5720 0555, e-mail: uszz@uszz.gov.sk

Preberanie, znovupublikovanie alebo rozširovanie ktorejkoľvek časti
časopisu sa povoľuje výhradne so súhlasom redakcie.
Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

CANADIAN SLOVAK LEAGUE
Kanadský Slováč

Príhovor Dušana Čaploviča

Oslavy v Kanade

Kanadská Slovenská liga oslávila 20. októbra tohto roku 75. výročie svojho vzniku a 65. výročie týždenníka *Kanadský Slováč*. Na oboch oslavách týchto významných výročí sa ako hostia zúčastnili podpredseda vlády Slovenskej republiky Dušan Čaplovič s delegáciou a predsedníčka Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Vilma Prívarová.

Ešte pred galaprogramom pozdravili delegátov KSL, ktorí zasadali na 30. konvencii, ktorá určila priority a smerovanie Ligy na ďalšie tri roky. Dušan Čaplovič a Vilma Prívarová vo svojich príhovoroch vyzdvihli vysokú obsahovú a grafickú úroveň *Kanadského Slováka*. V jeho 42. tohtoročnom čísle sa na strane 6 o tomto stretnutí píše: „Delegáti konvencie v nich našli ľudsky blízkych rodákov, ale i pozorných poslucháčov a hlavne reprezentantov Slovenska, ktorí na tomto stretnutí svojím vystupovaním nielen prelomili ľady formálnosti, ale svojou srdečnosťou prišli ku starým priateľom na kus reči a dobré slovo.“ Toto konštatovanie umocnila v hoteli Westin Bristol Place v Toronte predsedníčka ÚSZZ Vilma Prívarová týmito slovami: „Rada by som na tomto mieste vyzdvihla nielen historický význam kanadských Slovákov v dejinách slovenského národa, ale chcem podčiarknuť aj rozmer kultúrny, čoho svedectvom je uchovávanie vzácných kultúrnych hodnôt, odkazu našich predkov a ľudozvučnej slovenčiny pre ďalšie generácie Slovákov žijúcich v tejto prekrásnej krajine. Za to všetko vám patrí, drahí naši krajanovia, naša nesmierna vďaka.“

Na slávnostnom galavečere na počesť oboch významných výročí zazneli árie v podaní Jána Vaculíka a mladučkej Genny van Oosten. Publikum svojím hudobným a speváckym majstrovstvom nadchli aj Marta Vavrinčová, Milan Bruner, Catharine Slovak, Miro Letko a Štefan Slovák. Potom prítomní prostredníctvom krátkych filmových ukážok nahliadli do dejín Ligy a *Kanadského Slováka* a tento videozáznam na DVD všetci zúčastnení dostali na pamiatku ako spomienku na tento večer. Obe významné výročia pozdravil aj prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič. Naš príspevok ukončíme úryvkom z jeho blahoprajného listu:

„Kanadská Slovenská liga a o desať rokov neskôr aj *Kanadský Slováč* dlhé obdobie udržiavali a formovali národné povedomie všetkých štyroch migračných vln Slovákov. Pomáhali im prekonávať problémy nového neznámeho prostredia, podporovali a povzbudzovali ich, a tak prispeli k ich ľahšiemu začleneniu do spoločnosti a mnohým aj k dosiahnutiu významného postavenia. Dovoľte, aby som touto cestou poďakoval všetkým tým, ktorí obetavo udržiujú pri živote duch národa, nešetriac pritom svoj voľný čas a vlastné finančné prostriedky. Im patrí nesmierna vďaka, že v cudzom kultúrnom prostredí a napriek komerčným tlakom slovenská kultúra preživa a slovenský jazyk stále počúť aj v Kanade.“

Pohľad na Torontu

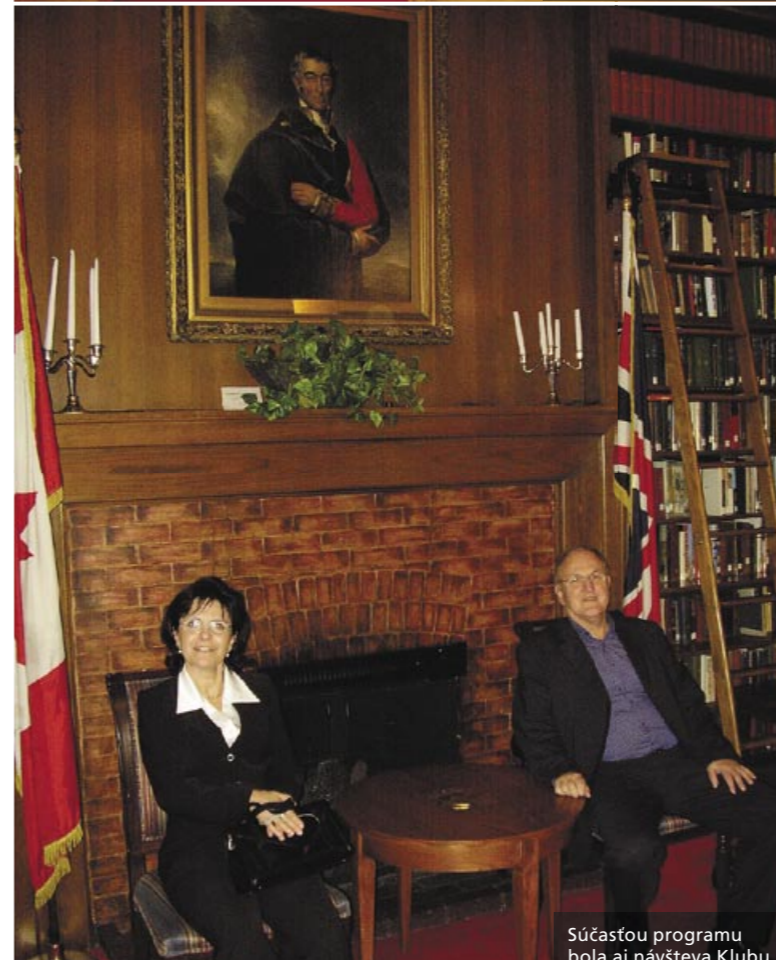
S honorárnym konzulom SR v Toronte Michalom Martinčekom

Príhovor Vilmy Prívarovej

Stretnutie so slovenskými evanjelikmi v Toronte

Súčasťou programu bola aj návšteva Klubu kanadských vojnových veteránov

Šarmantná dáma STÁLE V POHYBE

Vilma Prívarová sa dožíva významného životného jubilea. Podľa kalendára to tak vyzereá, no v skutočnosti ju vek nemôže dohoniť, lebo je v neustálom pohybe, ktorý súvisí s jej naturelom, ale aj typom pracovných povinností, lebo počas roka musí absolvovať množstvo pracovných stretnutí, rokovanií, zahraničných služobných ciest, kultúrno-spoločenských podujatí a pod.

Jubilantka je vzdelaním filologička, temperamentom a kultúrnym zázemin folkloristka, zamestnaním predsedníčka Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, poslaním veľvyslankyňa slovenského sveta doma a veľvyslankyňa domova v slovenskom svete, povahou otvorený a srdečný človek, každým kúskom svojej osobnosti šarmantná dáma.

Som veľmi rád, že sa môžem pri príležitosti jej životného jubilea zaradiť medzi gratulantov v mene Svetového združenia Slovákov v zahraničí aj v mene svojom.

Za Svetové združenie Slovákov v zahraničí musím predovšetkým poďakovať za vynikajúcu spoluprácu a s plnou vážnosťou konštatovať, že bez úsilia a osobného vkladu Vilmy Prívarovej by sa nezrodili mnohé úspechy slovenského sveta, že celý slovensko-slovenský dialóg by bol bez nej veľmi ochudobnený o podstatnú časť svojho obsahu, ale najmä o príjemný ľudský akord harmónie, ktorý cítiť v osobnom aj pracovnom kontakte s ňou. Áno, ako som už naznačil, Vilmu Prívarovú považujeme za „spoluvinníčku“ veľkej časti našich úspechov. A za to jej naozaj patrí obrovská vďaka.

Ak mám dodať čosi za seba, musím konštatovať, že vždy vidno veľký rozdiel, ak niekto robí svoju prácu iba z povinnosti, alebo z hlbokého záujmu a vnútornej potreby. Predsedníčka Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Vilma Prívarová je jednoznačne ten druhý prípad. Dobré viem, aké ťažké je nenechať sa úplne pohltiť nesmiernym množstvom nedocenennej mravčej práce, dokázať sa od nej odpútať a nájsť si čas na rozhovor s krajanom, na spoločenské stretnutie, na úsmev. O to ťažšie je to, samozrejme, pre ženu a matku.

Viem, že nie je jednoduché mať radosť zo svojej práce, aj keď existuje množstvo dôvodov, prečo sa cítiť unavený a otrávený. Tento pocit radosti z vykonávanej práce je pre našu oslávenkyňu príznačný.

V pamäti sa mi vybavuje jedna spomienka. Na konferencii Visegrad – Terra Interculturalis, venovanej téme vzájomných vzťahov národnostných menšín v krajinách V4, ktorú na zámku v Budmericiach každoročne organizuje Slovensko-český klub, sa k spevákom zrazu pridala dvojica skolených hlasov. Bol to profesionálny duet predsedníčky Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí a politického radcu poľského veľvyslanectva v Bratislave. Bol to záblesk absolútne neformálnej, neoficiálnej a prirodzenej ľudskej radosti.

Za Svetové združenie Slovákov v zahraničí, za našich členov i vo svojom mene želim pani predsedníčke Vilme Prívarovej veľa takýchto zábleskov, veľa šťastia, zdravia, rodinnej pohody. A mnoho úspechov. To je vlastne tak trochu egoistické pranie, pretože každý jej úspech je a bude aj našim úspechom.

Vladimír Skalský, predseda Svetového združenia Slovákov v zahraničí

POKOJ ĽUĎOM DOBREJ VÔLE...

Vianočný rozhovor so speváčkou Darinou Laščiakovou

Vyššie tridsať rokov sme boli blízkymi kolegami v Slovenskom rozhlase, účinkovala v mnohých mojich literárno-hudobných programoch, ktoré som ako scenárista a režisér pripravoval v rozhlase a mimo neho, naposledy v rámci tradičnej Slovesnej jari minulého roku v Martine či na nedávnej výstave obrazov národne orientovaného maliara Jozefa Oškvarca na Bratislavskom hrade. Často som počúval jej piesne, napríklad aj v spojení s veršami Milana Rúfusa, a pri každom jej speve mi dojatím stiahlo hrdlo a po tele mi naskočili zimomriavky. A verte, v tomto pocite som nebol sám. Nevieť ju lepšie charakterizovať ako názvom básne priateľa Vojtecha Kondróta *Každý deň Vianoce*. Pri každom stretnutí s Darinou Laščiakovou ma totiž ovládol pocit pohody ako na Vianoce, aj keď sa naše stretnutie uskutočnilo počas horúcich letných dní. Ona svojou bytosťou vari aj nevedomky šíri okolo seba fluidum vianočnej atmosféry. Napokon, neraz o Vianociach hovorila a svoj vzťah k nim opísala aj vo svojej memoárovej knižke *Život s piesňou*.

Sú také chvíle v živote, a tie nás neraz podopru, potešia, privolajú úsmev na tvár a pomôžu kráčať ďalej. Vianoce a čas predvianočný. Spomienky na toto obdobie sú ako perličky, biele a veľmi ligotavé. Preto ich vieme tak ľahko pozbierať. Ja nájdem každú, nech by sa zakotúľala do najvzdialenejšieho a najtmavšieho kúta. Vtedy sa musím dobre zohnúť, a keď treba, aj kolenačky hľadať. Ale vďaka tomu urobím. Potom ju pozorne zodvihnem a pomaly začnem hriať vo svojej dlani...

Vo svojej knihe *Život s piesňou* možno až priveľmi skromne hovoríte o svojej pracovitosti a dobrom vzťahu k ľuďom, ktorých obdarúvate plodmi svojho talentu. Deje sa tak jednoducho preto, že vianočnú koncepciu ľudskosti trvale realizujete cez pieseň aj vo svojom živote.

Do daru som dostala hlas a pieseň. Moje prvé detské slová či slovička boli už poprepletané s prvými tónmi ľahkých detských piesní. A keďže im bolo pri mne dobre a bezpečne, roz-

hodli sa, že ma už nikdy v živote neopustia. A stalo sa. Moje cesty a chodničky za ľudovou piesňou som už opísala vo svojej knihe, ešte k nim patria spomienky na moje koncertné vystúpenia. Rada sa k nim vraciam. Sú rôznorodé, ale presvietené slnkom, aj keď z času na čas zašlo za mraky. Rozmýšľala som, kedy som tie slnečné lúče pociťovala a prežívala najsilnejšie. Obyčajne slnko začínalo citeľnejšie hriať už pred koncertom, keď som sa začala obliekať do kroja. Zdalo sa mi, že zhadzujem zo seba zlé svetské nánosy a obliekam si akési čisté rúcho prislúchajúce piesňam, ktoré sa chystám spievať. Jednoducho, že vstupujem do iného sveta. Do toho lepšieho. Potom príde druhá vzácna chvíľa – príchod na javisko, zvitanie sa s ľuďmi, pohľad na plnú sálu, potom stíšenie a prvé tóny začínajúcej piesne. Medzi mnou a obecnosťou prebehne iskra. To je ten tretí stupeň. Rovnako dýchame, rovnako precítujeme dojmavú chvíľu, keď sa nám zaleskne v oku slza. Neraz musím zavrieť oči, aby som mohla pieseň dospievať bez zachvenia v hlase. Rada si spomínam na mnohé koncerty doma aj v zahraničí.

V zahraničí spievate najmä pre našich krajanov. Čo zostalo z týchto stretnutí vo vašom srdci?

Stretnutie s krajanmi, nech sme sa nachádzali v ktoromkoľvek štáte, boli vždy milé a často veľmi dojmavé. Zrazu sme zistili, že oni si neraz spomínajú na osobnosti, chvíle alebo udalosti, na ktoré sme my doma dávnejšie pozabudli. V takýchto chvíľach sme si uvedomili, že práve tieto osobnosti majú a musia mať dôstojné miesto v našich spomienkach. A pokiaľ ide o naše slovenské piesne, mám takú skúsenosť, na ktorú si obzvlášť rada spomínam. Keď hráme a spievame pre krajanov, mnohí si pri počúvaní piesní vo svojej rodnéj reči utierajú slzy dojatia. Keď vidím, ako im stekajú po tvári, sama som natoľko rozčítaná, že sa musím veľmi usilovať, aby som ich dojatie nemala priamo pred očami a vládala som pieseň dopievať. A veru sa mi aj stalo, že som v takejto situácii pieseň *Materinská moja reč, aká si mi milá...* dospievať jednoducho nevládala, pokračovala som až po hodnej chvíli, keď som sa trochu upokojila. A navždy mi táto chvíľa zostala v srdci. Lebo je to tak: radi chodíme za Slováckmi roztratenejšími po celom svete, aby sme im priniesli radosť, cestujeme za nimi aj s takým predsavzatím, že prispejeme k upevneniu ich hrdosti na to, že sú Slováci. No neraz sa nám zdá, že je to práve naopak, že sa takejto hrdosti môžeme učiť od nich, čo si svoje slovenské vedomie i svoju materinskú reč po dlhé roky udržujú v cudzom prostredí.

Sú ľudia, ktorí spev považujú za nevyhnutnú súčasť svojho života. Sú takí, ktorí si spievajú v kúpeľni pri sprchovaní, my s manželkou sme takmer všetky ľudové pesničky naučili svoju dcéru pri ceste autom za starou mamou, a je mnoho takých, ktorí si spievajú iba tak, pre vlastné potešenie. Súdiac podľa vyjadrení, Darina Laščiaková považuje spev za chvíľu slávnostnú, v ich rodine si totiž spievali až vo chvíľach pohody po práci.

Odmalička ma rodičia viedli k tomu, že pieseň, hlas i spev je dar. Hovorili, že Pán Boh nám dal hlas nielen preto, aby sme sa mohli rozprávať, ale aj preto, aby sme mohli spievať. Spev povznáša, oslavuje aj potešuje. My sme doma spievali najmä vo chvíľach, do ktorých piesne prirodzene zapadli, a ešte atmosféru umocnili, a bolo jedno, či išlo o radosť, smútok, alebo dojatie. Veď vlastne piesne takto vznikali. Presvedčila som sa o tom aj pri mojej rozhlasovej práci v Redakcii ľudovej hudobnej tvorby. V nej som sa priamo odovzdávala krásnym a vzácnym piesňam, za ktorými som chodila po Slovensku, nadšene ich zbierala a zapisovala spolu s priliehavými a pútavými životnými príbehmi. Tak sa zrodil môj dlhoročný cyklus relácií pod názvom *Hory, ľudia a pieseň*. Nikdy nezabudnem na tieto stretnutia s ľuďmi, ktorí žili v horách a podhorských dedinkách, na kopaniciach a lazoch. V ušiach mi často znela veta, ktorú kedysi vyslovil náš starý pán profesor: *Koľkokrát som sa vrátil od ľudí, ktorí žijú v horách, vždy som sa vrátil lepší. Pre mňa je chvíľa s piesňou vždy slávnostná.*

Pieseň, ako každý prejav umenia, nie je cieľom, je skôr prostriedkom na oslovenie človeka a jeho svedomia. Vy ste umelkyňa, ktorá to potvrdzuje celým svojím životom.

Je veľké šťastie, ak človek má pri sebe na dosah ruky alebo aspoň na dostupnom mieste dost pevné lano, ktorého sa môže zachytiť. A ja som rozmýšľala, aké boli tie laná a aký bol ich úplet. To prvé lano uplietli moji drahí rodičia. Uplietli ho z veľkej lásky k nám, deťom, uplietli ho z tej dobroty, obetavosti, starostlivosti, zo zbožnosti, ktorú nám svojim príkladom a láskou vštepovali, a tiež z iných pevných zásad, ktorými sa po celý život riadili. Pri tých rôznych životných búrkach som v podvedomí hľadala toto lano, a keď som sa ho zachytila, pocítila som taký pokoj, vnútornú vyrovnanosť a zároveň presvedčenie, že niet inej cesty. Druhé pevné lano, ktorého som sa v mojom živote mohla zachytiť, bol vzťah, obdiv a úcta k starým ľuďom. Mnohých som poznala pri rozhovoroch do mojich rozhlasových relácií. Čím boli vekovo starší, tým ma viac priťahovali. A keď ich spomienky siahali do dávnych a ešte dávnejších čias, cítila som, že kráčať bližšie k prameňom, kde je voda najčistejšia. Ich rozprávanie, spomienky a ich pevné zásady pôsobia neraz na mňa ako silné memento.

V tomto našom rozhovore ide vlastne o vianočné posolstvo: Pokoj ľuďom dobrej vôle. Speváčka vsutku národná dodnes využíva svoj talent, aby v ľuďoch prebúdza ľudskosť a krásu, ktorú pociťuje vo svojom srdci. Som presvedčený, že to je aj odkaz obdivovateľom jej talentu na Vianoce roku 2007 a prajmenšom na celý nový rok 2008.

Z celého srdca pozdravujem všetkých Slovákov doma a osobitne v zahraničí. Všetci si spoločne pospomínajme na vzácne pevné zásady a povinnosti našich predkov, ktoré nemohli a nesmeli chýbať ani pri príprave našich sviatkov. Nezabudnime ich plniť i splniť tak, ako ich plnili naši predkovia. Okrem radostných príprav na prichádzajúci Štedrý večer, starosti o štedrovečerný stôl, stromček a darček pod stromčekom nezabudnime na tú najdôležitejšiu povinnosť – na našu duševnú prípravu. Tá znamená urovnať všetky hrbolce vo svojej duši i vo vzťahoch medzi blízkymi. Ak treba, vysvetlime si ich, ak treba, poprosíme o odpustenie, ak treba, odpustíme, lebo – blížia sa Vianoce, a to sú sviatky zmierenia, pokoja a lásky. Svojou duševnou očistou v advente pripravujeme cestu Pánovi, urovnajme mu chodníky, neschodné cesty urobme schodnejšími, aby sa novonarodenému Jezuliatku medzi nami lepšie i ľahšie kráčalo...

Zo srdca vám želim šťastné, radostné a požehnané Vianoce a veľa radosti, lásky a Božieho požehnanie do roku 2008.

Zhovárал sa Pavol Hudík

1. S priateľkou Ankou Hulejovou
2. Stará mama s vnúčatami
3. S cimbalistom Pavlom Kovaříkom
4. Sviatočný prípitok

KORNÉLIA JOHANSSONOVÁ
A DUŠAN DAUČÍK

Švédsko je krajina, ktorá bola vždy ústretová voči emigrantom zo Slovenska. Osobitne sa to prejavilo v roku 1968, keď v tejto severskej krajine našli domov tisícky našich ľudí. A napospol sa dobre vo Švédsku uplatnili. Pomáhal im pri tom aj aktívny Švédsko-česko-slovenský spolok. Po nežnej revolúcii vznikol v roku 1992 Švédsko-slovenský spolok. O jeho aktivitách v nových podmienkach rozpráva jeho predsedníčka Kornélia Johanssonová a niekdajší dlhoročný predseda spolku, dnes čestný predseda a šéfredaktor časopisu *Svensk Slovak Info* Dušan Daučík.

Vo Švédsku sa pripravujeme na zmeny

Hore vľavo:
Kornélia Johanssonová
a Dušan Daučík
Na strane oproti:
Vilma Prívarová,
Kornélia Johanssonová
a Daniela Parajková
pred kráľovským
palácom,
zábery zo švédskeho
vidieka

„Dnes je naše Slovensko vo svete akceptované a žne mnohé úspechy, najmä na poli ekonomickom. Rok 1968, keď sa mnohí z nás ocitli mimo vlasti a zakotvili práve vo Švédsku, je už vzdialenou históriou. V súčasnosti je vo Švédsku veľa mladých Slovákov, ktorí neemigrovali, prišli do tejto krajiny za prácou, napríklad ako výskumní či vedeckí pracovníci, a potrebujú inú pomoc spolku než pred štyridsiatimi rokmi. Ale tak ako vtedy, aj teraz túžime v spolku ľudí stmelovať, dať im pocit, že sa naň môžu obrátiť, že všetky stretnutia budú príjemné. Hľadáme preto primerané riešenie pre mladých Slovákov,“ hovorí šéfredaktor časopisu Dušan Daučík a zdôvodňuje aj existenciu časopisu: „Spolok má najviac členov v Štokholme, ale veľa ich žije aj v iných mestách. Chceme informovať všetkých členov.“ Súčasne vytvorili a zdokonaľujú internetovú stránku spolku. Na www.ssf.infocus.sk stručne informujú o všetkých plánoch, akciách, udalostiach a očakávajú tiež podnety od svojich členov i nečlenov. Spolok sa i vďaka tejto komunikácii stáva moderným médiom na zblížovanie dvoch národov – Švédov a Slovákov.

„Situácia sa podstatne zmenila. V minulosti bol problém udržiavať kontakty so Slovenskom, pozvať si živého herca či speváka. Iniciaovať preloženie knihy, vystúpenie slovenského umeleckého telesa. Keď sme chceli v Štokholme v Skanzene na Slávnosti národov žijúcich vo Švédsku predstaviť slovenské kroje, sami sme sa poobliekali do krojov a vystúpili pred obecenosť s ľudovými pesničkami,“ spomína Kornélia, ktorá sa v minulosti veľmi usilovala o spoločné kontakty najmä v oblasti literatúry. Členovia spolku sa z jej iniciatívy neraz stretli na vlastných literárnych večeroch, kde si čítali slovenskú prózu, recitovali poéziu. Nedávno objavila nevelké dielko švédskej autorky Kristiny Lungovej, ktorá napísala monológ *Katarína Velká*. Hneď si pomyslela na Milku Zimkovú, ako by jej tento monológ sedel. S priateľkami text preložili, herečka divadla jedného herca Milka Zimková ho naštudovala a predstavila sa s ním s veľkým úspechom v Bratislave a chceli by, aby s ním prišla i do Švédska.

V súčasnosti pracuje v spolku veľa mladých aktívnych ľudí, ako je Jarmila Hoc, Marta Gessler, Yveta Asp, Gabriela Prochádzková, Svetlana Hlavcakova, Igor Tomo či Andrea Chalupová. Z radov práve tohto aktívneho spolku vyšla speváčka Anička – švédska Slovenka alebo slovenská Švédka. Anna Katarína Schatzlová v lete predstavila v Bratislave svoj *Songs of my soul* – unikátny projekt, ktorý podporil aj Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Album prináša v jej podaní pozoruhodné interpretácie ľudových alebo zľudovených pesničiek v slovenčine, angličtine, nemčine, švédčine, francúzštine i japončine. Anička pomáhala mnohé akcie spolku organizovať, konferovala ich, spievala na nich sama i s mamičkou Marcelou, sprevádzala hostí zo Slovenska, tlmočila im.

„Pred rokom som mala možnosť učiť deti – potomkov Slovákov – slovenčinu. Teší ma, že to boli napospol deti, ktorých rodičia, tak ako ja, sa už vo Švédsku narodili, ale napriek tomu chcú, aby ich deti milovali Slovensko a vedeli aj po slovensky,“ prezradila pri jednej návšteve Slovenska a vyznala sa: „Robím všetko preto, aby Švédsko a Slovensko čo najviac spolupracovali. Viem, keďže som doma rovnako vo Švédsku ako na Slovensku, že si majú čo navzájom ponúknuť. Pravda, musíme tomu všetci pomáhať.“

Dnes majú výborné kontakty, môžu sledovať slovenskú televíziu, rozhlas, cestujú domov a naopak, zo Slovenska do posledných dvadsať rokov prišlo na pozvanie spolku do Švédska veľa umelcov. Nechýbal ani Milan Lasic, Štano Štepk, Bratislavský chlapčenský zbor, významní operní speváci a hudobníci. „Naposledy nám na Slovenských dňoch vo Švédsku spievala Janka Kirschnerová, operná speváčka SND v Bratislave Mária Eliášová, spevák Dušan Jarjabek a hrali hudobníci Marek Vrablo, Štefan a Ištván Reiterovci. Uskutočnili sa z iniciatívy vtedajšieho slovenského veľvyslanca A. Mészárosa a pomáhal pri tom náš spolok i Švédsko-česko-slovenský spolok. Prišiel Ľubomír Jahnátek, minister hospodárstva SR, a prof. Vladimír Baleš, prezident Rektorskej konferencie SR,

aby Slovensko predstavili ako krajinu veľkých investičných možností,“ spomenul pán Daučík a pani Kornélia doplnila: „Prichádzajú aj ďalší zaujímaví Slováci, ktorí nás potešia svojimi úspechmi, ale zároveň pomáhajú tvoriť obraz Slovenska vo Švédsku, lebo aj o to ide. Spolok sa usiluje hľadať vo všetkých oblastiach života spoločné švédsko-slovenské záujmy. Nedávno spolok spoluorganizoval stretnutie s mladými slovenskými vedcami, ktorí pracujú vo Švédsku v oblasti vedy a výskumu, na ktorom sa prezentovali svojimi veľmi zaujímavými projektmi.“ Dbajú aj o ekonomickú stránku kontaktov. Snažili sa napríklad dosiahnuť priame letecké spojenie so Slovenskom. Od októbra 2007 lietame do Bratislavy zo Skavsta Nyköping! Aj vďaka ich iniciatíve sa to podarilo, a to za veľmi prijateľné ceny. „Takže kontakty môžu byť ešte častejšie,“ neskrýva radosť pán Daučík.

Z programov, ktoré si pripravujú, je jasné, že im ide vždy aj o to, aby slovenský spolok bol oáza, zdrojom príjemných zážitkov a pekných vzťahov. Hoci nemajú vlastný stánok (ostal Švédsko-česko-slovenskému spolku), vždy dokážu usporiadať príjemný piknik a zábavu pre deti, veselicu, výlet či večer piesní. Nezabudnú, samozrejme, ani na Katarínsku zábavu, ktorá je už po dlhé roky ich kľúčovou akciou na konci roka.

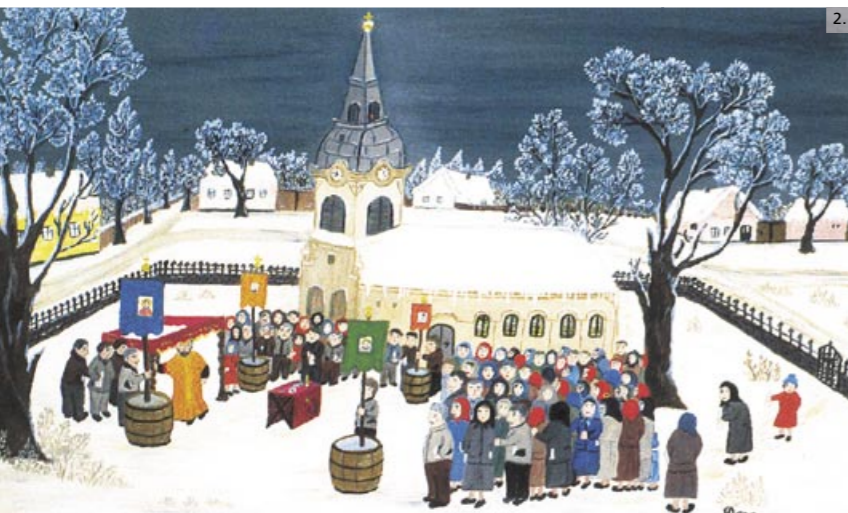
Tentoraz jej predchádzalo stretnutie na pôde slovenského veľvyslanectva. Dňa 23. novembra sa predstavitelia Švédsko-slovenského spolku stretli s predsedníčkou Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Vilinou Prívarovou a riaditeľkou ekonomického odboru úradu Danielou Parajkovou, ako aj s predstaviteľmi veľvyslanectva na čele s veľvyslancom Petrom Kmecom. Veľvyslanec a hostiteľ v jednej osobe privítal prítomných a načrtnul program a ambície stretnutia. Vilma Prívarová potom informovala o činnosti úradu a o aktivitách, ktoré pravidelne pripravujú pre rodákov žijúcich v zahraničí, a zároveň ich vyzvala, aby im pomohli zhromažďovať archívne dokumenty z pozostalosti významných Slovákov pôsobiacich mimo domoviny. V krátkosti tiež predstavila plány, ktoré má úrad do budúceho roka pri príležitosti 40. výročia emigrácie Slovákov v roku 1968, ako aj prípravu Konceptie zahraničnej politiky SR voči zahraničným Slovákom do roku 2015. Kornélia Johanssonová informovala o bohatej činnosti spolku a načrtnula jeho zábery pri dôstojnej reprezentácii Slovenska vo Švédsku a upevňovaní slovenského povedomia medzi krajinami.

SVETOZNÁMA KOVAČICKÁ INSITA

Diela slovenských kovačických maliarov pre ich úprimnosť, bezprostrednosť a vysokú umeleckú kvalitu obdivujú na všetkých kontinentoch, uvádzajú sa v encyklopédiách svetového insitného maliarstva. Niet vo svete jedinej významnej galérie s insitným umením, aby v nej neboli ich obrazy. Kovačica, ktorú preslávili jej obyvatelia výtvarným umením, sa stala svetovým centrom insitného umenia. Už viac ako päťdesiat rokov má svoju jedinečnú galériu, ktorej fond tvorí takmer päťsto obrazov od štyridsiatich majstrov.

KOVAČICKÉ OBRAZY ZO ŽIVOTA

Vo vojvodinskej Kovačici v Srbsku žijú prevažne občania slovenskej národnosti. Ich predkovia prišli do stepnej roviny Banátu zo Slovenska v roku 1802. Ich vystažovalstvo malo skôr charakter osídľovania neobývanej krajiny, vyludnenej po tureckých vojnách. Preto sa Slovinci mohli na Dolnej zemi rozvíjať bez výraznejších adaptačných tlakov. Starostlivo si uchovávali kroj, náboženstvo, tradície, zvyky, dobrosrdečnosť i svoj materinský jazyk – ľubozvučnú slovenčinu. Okrem poľnohospodárstva sa venovali najmä ľudovému úžitkovému umeniu, ktoré sa postupne oslobodzovalo z bežnej úžitkovosti, až dosiahlo nové, netušené výrazové možnosti v ľudovej maľbe.

Počas dlhých zim sa maľby stále častejšie chytali kovačickí muži. V ich rukách začala byť prirodzeným nositeľom dôležitých posolstiev a obrazom čistej duše i úprimného srdca autora. Maľovali jednoduché obrazy, na ktorých zachytávali svoj vlastný život, prácu, zvyky. Na plátno zaznamenávali všetky dôležité udalosti zo slovenského života, svadby, narodenia, pohreby, maľovali rôzne scény z práce na poli, vo dvore a v dome.

GALÉRIA MALIAROV SEDLIAKOV

Tradícia výtvarného prejavu sa začala naplno rozvíjať v prvej polovici dvadsiateho storočia. Od roku 1939 sa maľovaniu venoval Martin Paluška a Ján Sokol, neskôr sa k nim pridali Michal Bíreš. Ich činnosť po druhej svetovej vojne podporil akademický maliar Vladimír Boboš, ktorý ľudových maliarov vyučoval „maliarskemu remeslu“. Založili si maliarsky krúžok a vtedy sa k nim pripojil Martin Jonáš a neskôr vychýrený Ján Kňazovic. Hneď o rok, pri príležitosti 150. výročia príchodu Slovincov do Kovačice, usporiadali prvú výstavu. Odvtedy každý rok si po žatve úrody z polí doprajú v jeseni ešte jednu – umeleckú žatvu. Na výstave nazvanej *Kovačický október* prezentujú najlepšie diela, ktoré vznikli počas roka. V roku 1955 si zriadili vlastnú sedliacku galériu insitného umenia, asi prvú svojho druhu na svete. Popredné miesto v galérii patrí dnes už nežijúcemu Jánovi Kňazovicovi, ktorého obrazy vlastnia najchýrnejšie svetové galérie insitného umenia. „Smutné veci nemám rád, nezaujímajú ma, nevidím ich. Moje obrazy sú na to, aby potešili, aby rozprávali o veselosti, humore, smiechu,“ hovorieval o svojej tvorbe Ján Kňazovic, roľník a nestor slovenskej kovačickej insity.

METROPOLA INSITNÉHO UMENIA

Do roku 1960 sa skupina insitných výtvarníkov rozrástla na dvanásť členov a získavali ohlas nielen doma. Ich obrazy začali kupovať milovníci a znalci výtvarného umenia, zberatelia i svetové galérie. Galéria insitného umenia v Kovačici sa hneď od svojho vzniku venovala nielen propagácii insitných výtvarníkov a usporiadaniu každoročnej jesennej výstavy, ale tiež dbala o vysokú kvalitu diel a doteraz „stráži“ čistotu kovačickej insity, chráni ju pred priemernosťou a komerčným gýčom. „Zoznam mien kovačických maliarov sa stále rozrástá. Vynikajú medzi nimi najmä Vladimír Boboš, Ján Bačúr, Ján Husárik, Ján a Ondrej Veňarskí, Ján Garaj, Ján Strakušek, Ondrej Pilch, Pavel Hrk, Michal Povolný, Pavel a Juraj Lavro-

šovci, K mladšej generácii patria Bačúr, Markov, Cicka, Hajko, Garaj, Haviar a ďalší. Žiaľ, prvá generácia maliarov už nie je medzi nami, ale mladší majstri, združení okolo galérie, pokračujú v dobre vyšliapanej cestičke starších maliarov,“ tvrdí Ján Hrk, ktorý bol takmer desať rokov riaditeľom kultúrneho strediska a galérie v Kovačici a upozorňuje ešte na jeden kovačický fenomén: „Kovačické insitné umenie nie je len doménou mužov. Mnohé Slovenky z Kovačice, ako napríklad Zuzana Chalupová, Alžbeta Čížiková, Katarína Kožíková, Eva Husáriková, Anna Svetlíková či Anna Kňazovicová, vymenili tradičné ručné práce za maľovanie. Prvou dámou medzi súčasnými kovačickými maliarmi je talentovaná Alžbeta Čížiková (*1936). Za päťdesiat rokov svojej výnimočnej tvorivej činnosti namalovala vyše tisíc obrazov, ktoré vystavovala doma i v zahraničí.

UMENIE ČISTÉHO SRDCA

Kovačická insita je jedinečným fenoménom výtvarných snažení vo svete. Tvorivú metódu maliarov určuje vrodenná sila výtvarne vyjadriť stav svojho vnútra či podvedomia a na plátno podať výpoveď o stave svojej duše. (Poznámka autora: Umenie insitných umelcov sa neraz nepresne považuje za naivné či primitívne. Vhodnejší výklad pre tento druh umenia je odvodenina od slova *insitus* – vrodenný, teda neškolený, originálny.) Svojbytní originálni majstri z Kovačice už viac ako polstoročie vychádzajú z jediného inšpiračného zdroja – zo života dediny, každodenných i sviatočných udalostí, štetcom ospevujú práce na poli, okolo hospodárstva, rodinné udalosti, tradície. Na ich maľbách sú zážitky

a spomienky nielen na tvrdú prácu predkov, ale aj na dni odpočinku a sviatočnej pohody počas Vianoc a Veľkej noci, svadiieb, dedinských veselíc i zimných radovánok detí. Ich diela sú však autonómne, majú svoj nezameniteľný originálny rukopis, spôsob ponímania reality i exkurzov do minulosti, bohatstvo príhod a zážitkov. Realizovať sa znamená mať čisté srdce, myseľ a zrak, ktorý vidí ľudí dobrých, čistých a činorodých. Návratom k prastarým hodnotám ľudstva či ich pripomenutím vniesli kovačickí maliari do sveta insitnej maľby sviežeho, regeneračne pôsobiaceho ducha.

KONTAKTY S DOMOVINOU

Výstavy z Kovačice nie sú na Slovensku zriedkavosťou. V novembri 2007 si mohli pozrieť kovačickú insitu troch generácií návštevníci Trenčianskeho múzea. Výstava štyridsiatich diel od jedenástich kovačických maliarov sa hneď v decembri presunie, od 4. do 20. decembra 2007 bude v Pálffyho paláci na Zámockej ulici v Bratislave.

Pozoruhodná generačná výstava rodiny Kňazovicovej – tri generácie Kňazovicovcov: Jána Kňazovica, zakladateľa kovačickej galérie, jeho dcéry Anny Kňazovicovej a vnučky Nataše bude v rakúskom meste Klagenfurt od 5. decembra 2007 do 27. januára 2008.

Vklad slovenských kovačických maliarov do svetovej pokladnice umenia je obrovský. Ich insitné umenie dokáže frustrovanému ľudstvu svojou originalitou, hĺbkou a šírkou ľudskosti, citu a láskou k životu pomáhať pri hľadaní cesty z bludiska súčasnosti.

1. Martin Jonáš
Zimná Kovačica, 1991
2. Desa Petrov Morar
Pred kostolom, 1990
2. Zuzana Chalupová
Zima, 1977
4. Eva Husáriková
Gulovačka, 1992
5. Ján Strakušek
Jazdci, 1977
6. Juraj Lavroš
Krímenie, 1993
7. Michal Povolný
Môj rodný kraj, 1992

POŠTA zo Slovenska

ZNÁMKA K 100. VÝROČIU TRAGÉDIE V ČERNOVEJ

V emisii Osobnosti vydala Slovenská pošta 26. októbra 2007 poštovú známku s portrétom Roberta Williama Setona-Watsona, obhajcu práv utláčaného slovenského národa v období Rakúsko-Uhorska. Znáмка je venovaná spomienke na tragické udalosti v Černovej spred 100 rokov. V tento deň, 27. októbra 1907, mal Andrej Hlinka, rodák z Černovej, slávnostne vysvätiť nový černovský kostol, vybudovaný miestnymi obyvateľmi za vlastné peniaze. Vysviacka kostola sa zapísala krvou do našich dejín, pretože sa pred kostolom udialo najväčšie krviprelievanie v Uhorsku v čase dualizmu a vyhasli životy 15 ľudí. Táto udalosť vyvolala odpor európskej verejnosti. Medzi významné osobnosti, ktoré odsúdili toto krviprelievanie, sa zaradil aj R. W. Seton-Watson a Bjørnstjerne Bjørnson. Slovenská pošta vydala pri príležitosti tejto tragédie tri známky. Prvá známka „Černová 1907“ vyšla v roku 1997, druhá bola v roku 2002 venovaná Bjørnstjerne Bjørnsonovi a tretia práve R. W. Setonovi-Watsonovi. Znáмка s nominálnou hodnotou 24 Sk predstavuje portrét

tohto obhajcu práv slovenského národa a kvet ruže, ktorý je nielen symbolom mesta Ružomberok, ale aj prejavom vďaky za jeho podporu. K známke bola vydaná aj obálka prvého dňa s vyobrazením černovského kostola a pamätný list. Výtvarné návrhy na známku i FDC pochádzajú z dielne akademického maliara Ivana Schurmannu, rytinu FDC vytvoril Vierošlav Ondrejčíka. Znáмка bola vytlačaná technikou ofsetu a vyšla v náklade 500 000 kusov. 27. októbra 2007 počas spomienkových osláv 100. výročia černovskej tragédie, ktoré sa uskutočnili pod záštitou prezidenta Slovenskej republiky Ivana Gašparoviča, bola v Černovej slávnostne uvedená aj nová poštová známka s vyobrazením Roberta Williama Setona-Watsona. Za prítomnosti primátora mesta Ružomberok, štátnych tajomníkov MDPT SR, zástupcov Slovenskej pošty, autora výtvarného návrhu známky a FDC, filatelistov a ďalších hostí spomienkových osláv známku uviedli do života jej autor a generálny riaditeľ Slovenskej pošty, a. s., Ing. Libor Chrást.

Zľava doprava:
Z osláv 100. výročia
udalosti v Černovej
Interiér kostola
v Černovej
Uvítanie známky

POCTA JOZEFovi MILOSLAVovi HURBANovi

Pri príležitosti 190. výročia narodenia jedného z najväčších Slovákov v dejinách Slovenska, Jozefa Miloslava Hurbana, vydala Slovenská pošta v emisii Osobnosti novú poštovú známku venovanú práve tomuto veľikánovi. Vyšla v roku 2007, ktorý bol Národnou radou Slovenskej republiky vyhlásený za rok J. M. Hurbana. Znáмка vznikla podľa námetu obrazu prof. Dušana Kállaya, akad. maliara, zo zbierok SNLM SNK v Martine a graficky ju upravil akademický maliar Vladislav Rostoka. Znáмка s nominálnou hodnotou 31 Sk bola vytlačaná technikou ofsetu a vydaná v náklade 200 000 kusov. K známke bola zároveň vydaná obálka prvého dňa (FDC) a pamätný list. J. M. Hurban stál nielen pri zrode slovenského jazyka, ale bol aj básnikom, redaktorom, historikom, organizátorom slovenského národného života a spoluzakladateľom národnokultúrneho

spolku Tatrin. Zároveň bol členom výboru Matice slovenskej a ako prvý sa stal predsedom Slovenskej národnej rady. Slovenská pošta symbolicky v priestoroch Národnej rady Slovenskej republiky vzdala poctu prvému predsedovi SNR. Dňa 19. septembra 2007 sa uskutočnilo v Hurbanovej sieni Národnej rady Slovenskej republiky slávnostné uvedenie novej poštovej známky. Nad podujatím prevzala záštitu podpredsedníčka NR SR Anna Belousovová, ktorá spoločne s generálnym riaditeľom Slovenskej pošty Liborom Chrástom a autorom námetu známky prof. Dušanom Kállayom uviedla novú poštovú známku do života. Slávnostným aktom sa nová známka stala hrdým poslom kultúry slovenského národa, ktorý si aj prostredníctvom Slovenskej pošty ako vydavateľa známkou uctil obrovský prínos tejto jedinečnej osobnosti pre každého Slováka.

Zľava doprava:
V interiéri NR SR
Hárak so známkou
Slávnostný akt uvítania
známky

BHS

Bratislavské hudobné slávnosti – to je značka kvality. 43. ročník najvýznamnejšieho festivalu na Slovensku sa v roku 2007 presunul z jesenného obdobia do skoro predvianočného. Konal sa od 23. novembra do 7. decembra a pripravil hodnotný umelecký darček všetkým milovníkom tónov. Umeľci či hostia z vyše 25 krajín doplnili doterajší zoznam slávnych mien svetom uznávaných hudobníkov, ktorí do Bratislavy prišli v uplynulých rokoch.

UMELECKÝ DARČEK MILOVNÍKOM HUDBY

Otvárací koncert mal nádherné prepojenie svetov: meno dirigenta Alexandra Rahbariho vonia exotikou, on sám sa však pohybuje predovšetkým v Európe. Odkedy zvíťazil na prestížnej súťaži vo francúzskom Besençone, hralo pod jeho taktovkou 120 svetových symfonických a operných orchestrov. Spoluprácu s ním si pochvaľuje aj Slovenská filharmónia. Koncert mal skvelého sólistu – Albana Gerhardta, ktorý sa radí k veľkým violončelistom sveta. Festival tvoria významné osobnosti a neopakovateľné interpretačné výkony. BHS sa pýšia skutočne hviezdami menami interpretov. 43. ročník k nim pridá ďalšie: Wiener Symphoniker – už názov orchestra je zvučný. Za posledných 35 rokov tento slávny orchester prišiel do Bratislavy po siedmy raz. Teraz pod dirigentskou taktovkou svojho šéfa Taliana Fabia Luisiho. Ďalším hviezdym bol SWR Sinfoniorchester Baden-Baden und Freiburg so sólistom, ktorý sa už za života stal legendou – Gidonom Kremerom. Táto inšpirujúca osobnosť sa vrátila na BHS po piatich rokoch. Gidon Kremer interpretoval na husliach Nicola Amatiho z roku 1641 dielo Sofie Gubajduliny, ktoré mu dedikovala. Orchester z Monte Carla diriguje Emmanuel Krivine, meno známe aj na Slovensku najmä preto, že umelec sa ešte ako huslista stal laureátom súťaže mladých interpretov na BHS v roku 1972. Mladý Nikolaj Lugansky z Moskvy, žiadaný hosť svetových koncertných pódíí, vystúpil u nás s orchestrom z Monte Carla. Francúzsko-slovenský večer: aj takto by sme mohli nazvať hosťovanie komorného orchestra z Toulouse. Mestá Toulouse a Bratislava sa uchádzajú o titul „európskeho mesta kultúry 2013“. V rámci čoraz užšieho prepojenia zaznie napríklad dielo Eugena Suchoňa v ich interpretácii v marci 2008 v Toulouse. V podaní maďarského orchestra Danubia so Slovenským filharmonickým zborom zaznel Liszt. Český národný symfonický orchester zasa priniesol muzikál aj džez v interpretácii dediča slávneho rodu hudobníkov Chrisa Brubecka, ktorý pre BHS skomponoval Koncert pre trúbku, trombón a orchester. Popri orchestroch sa BHS zaskveli aj Triom snov – takto na-

zvala kritika muzikovanie Borisa Berezovského, Alexandra Kniazeva a Dmitrija Michtina. Ich umelecké výkony prinášajú šoky, pravdaže, v podobe svetových ocenení. Z ďalších mien spomeňme klaviristu Rema Urasina, huslistu Pavla Šporcla – enfant terrible koncertných pódíí, či Andrew Brownella, víťaza Hummelovej súťaže v Bratislave. Významnou devízou BHS je uvádzanie diel slovenských skladateľov, často v premiére a v posledných rokoch aj na objednávku Festivalového výboru. Jozef Kolkovič je slovensko-americký skladateľ, hráč na klávesových nástrojoch, gitare a basgitare, pedagóg, žijúci v USA. Vďaka kontaktom so skladateľom Vladimírom Godárom zaznelo na BHS jeho dielo Arborétum I premiérovo. Zo slovenských skladateľov dostali na BHS priestor predovšetkým jubilanti: Jozef Grešák, Ladislav Burlas, Ivan Hrušovský, Ilja Zeljenka, Milan Novák, Igor Bázlik, Ladislav Kupkovič, ale aj Gejza Dusík a nechýbali ani mená Jána Nepomuka Hummela a Jána Levoslava Bellu. BHS pripravili večery krásnych hlasov – Gabriely Beňačkovej, Miroslava Dvorského či Adriany Kučerovej, a mnohých, predovšetkým slovenských vokálnych umelcov, ktoré zazneli v omšových a oratórych dielach. Pri BHS je dôležité pripomenúť aj v zahraničí oceňovanú medzinárodnú tribúnu mladých interpretov. Organizátormi sú Európska vysielacia únia EBU so sídlom v Ženeve, medzinárodná Hudobná rada UNESCO, Slovenský rozhlas a Slovenská filharmónia - BHS. Na základe hudobných nahrávok sa každý rok 8 semifinalistov predstaví na koncertoch v Bratislave a víťaz sa stane nositeľom titulu New talent 2007 – Ceny Nadácie SPP. Naš festival sa tým zviditeľňuje v zahraničí, keďže tieto koncerty sa vysielajú priamym prenosom do niekoľkých desiatok rozhlasových staníc Európy. Tento rok sa v mimoriadne silnej a vyrovnanej konkurencii troch finalistov stal víťazom dánsky violončelista Toke Moldrup. 43. ročník BHS si pozvaním zaujímavých hostí opäť získal sympatie medzi podobnými festivalmi, ako jediný slovenský reprezentant v Európskej asociácii festivalov so sídlom v Bruseli.

Zhora nadol:
Peter Feranec
Christopher Brubeck
Miroslav Dvorský
Toke Moldrup
Gidon Kremer
Juraj Čizmarovič
Emmanuel Krivine

KULTÚRNE DEDIČSTVO

V dňoch 25. – 26. októbra 2007 sa v účelovom zariadení Úradu vlády Slovenskej republiky – Hoteli Bôrik konala konferencia s názvom Kultúrne dedičstvo

Slovákov žijúcich v zahraničí a databáza informácií o tejto problematike, ktorú zorganizoval Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

Slovenská kniha v Amerike

Cieľom konferencie bolo prehodnotiť doterajší stav databázy informácií o problematike Slovákov žijúcich v zahraničí; informovať o archívnych a dokumentačných fondoch, múzejných zbierkach, ktoré sa týkajú histórie, jazyka, kultúry a spôsobu života Slovákov žijúcich v zahraničí; o knižnej a časopiseckej produkcii s touto tematikou v jednotlivých kultúrnych a vedeckých inštitúciách, archívoch a knižniciach na Slovensku; v priamej nadväznosti informovať aj o otázkach

Lubomír Šišák. Po ňom sa ujali slova Jozef Rydlo a Vladimír Skalský. Počas rokovania medzi prítomných zavítala aj poslankyňa NR SR Zdenka Kramplová, ktorá okrem svojho príhovoru odpovedala aj na otázky účastníkov konferencie. Na tomto významnom fóre, ktoré moderovala riaditeľka odboru kultúry ÚŠZZ Ľubica Bartalská, odznelo 16 referátov a 15 diskusných príspevkov. Publikované budú v osobitnom zborníku, ktorého vydanie plánuje ÚŠZZ v roku 2008.

Slovenským spolkom, organizáciám a inštitúciám v zahraničí odporúčame:

- venovať zvýšenú pozornosť usporiadaniu a ochrane vlastných archívov, knižničných a dokumentačných fondov;
- spracovať pre svoje archívy, knižničné a dokumentačné fondy prvotnú evidenciu, ktorá môže byť využitá aj pri budovaní elektronickej databázy;

S prievodným podujatím konferencie bolo otvorenie výstavy *Knihy slovenských autorov v americkom vydavateľstve Bolchazy-Carducci Publishers* 24. októbra 2007 vo výstavnej sále Univerzitnej knižnice v Bratislave. Ladislav Bolchazy je čerstvým nositeľom Radu Ľudovíta Štúra, ktorý mu udelil prezident Slovenskej republiky za šírenie a propagáciu slovenskej kultúry vo svete. Túto skutočnosť vo svojom príhovore vyzdvihla aj predsedníčka ÚŠZZ Vilma Prívarová. Program moderovala riaditeľka odboru kultúry ÚŠZZ Ľubica Bartalská.

Ladislav Bolchazy sa narodil 7. júna 1937 v Michalovciach. Jeho otec sa narodil slovenským vysťahovalcom v Amerike ešte pred 1. svetovou vojnou a v 30. rokoch 20. storočia sa vrátil do Michaloviec, kde sa oženil. Vojnu prežil s rodinou na Liptove a po návrate do Michaloviec, kde našli všetko vyplienené, rozhodli sa odísť naspäť do Ameriky. Ladislav mal vtedy 10 rokov. Vyštudoval latinčinu, angličtinu a gréčtinu. Stal sa asistentom profesora na univerzite v Chicagu a v roku 1979 profesorom. Ako vysokoškolský učiteľ začal vydávať vlastné skriptá a učebnice.

Neskôr založil vydavateľstvo Bolchazy-Carducci Publishers. Vďaka jeho vytrvalému úsiliu sú diela slovenských autorov v angličtine prístupné v amerických knižniciach, univerzitách a vzdelávacích inštitúciách a približujú slovenskú kultúru americkej verejnosti a potomkom našich krajanov.

1. Z rokovania konferencie
2. Na otázky odpovedá Zdenka Kramplová
3. Pri štátnej hymne
4. Výstava v Univerzitnej knižnici
5. Príhovor Vilmy Prívarovej
6. Pohľad na delegátov
7. Referuje Ondrej Mihál z Kanady
8. Ladislav Bolchazy preberá vyznamenanie od prezidenta SR Ivana Gašparoviča

súvisiacich s hmotným kultúrnym dedičstvom v prostredí slovenských komunít, o stave spracovania a ochrany dokumentov týkajúcich sa dejín a života Slovákov v jednotlivých krajinách, ako aj o otázkach fungovania dokumentačných stredísk Slovákov v zahraničí, o stave spracovania dokumentácie spolkov, kultúrnych inštitúcií a s nimi súvisiacich otázkach akvizície dokumentačných materiálov, písomných pozostalostí osobností slovenského pôvodu, ktoré vynikli v domovských krajinách v oblasti vedy, umenia a literatúry.

Na úvod konferencie sa prítomným prihovorila predsedníčka ÚŠZZ Vilma Prívarová. Privítala poslanca NR SR Jozefa Rydla, ďalej riaditeľa kancelárie podpredsedu vlády Ľubomíra Šišáka, predsedu Svetového združenia Slovákov v zahraničí Vladimíra Skalského, predstaviteľov štátnej správy, zástupcov významných kultúrnych a vedeckých inštitúcií a dokumentačných stredísk zo Slovenska, členov Komisie kultúrneho dedičstva Slovákov žijúcich v zahraničí pri ÚŠZZ, predstaviteľov krajských spolkov a zástupcov inštitúcií Slovákov žijúcich v zahraničí, ktoré sústreďujú, spracovávajú a ochraňujú dokumenty týkajúce sa slovenskej komunity, a všetkých pozvaných účastníkov zo Slovenska i slovenského sveta, ktorí na konferenciu pricestovali z dvanástich krajín sveta. (ČR, Francúzsko, Chorvátsko, Kanada, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Rumunsko, Spojené štáty americké, Srbsko, Švajčiarsko, Ukrajina). Pozdravný príhovor podpredsedu vlády Dušana Čaploviča účastníkom konferencie prečítal

Z výsledkov dvojdného pracovného rokovania konferencie vyplývajú nasledujúce závery a odporúčania:

Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí odporúčame:

- do pripravovanej Konceptie štátnej politiky starostlivosti o Slovákov žijúcich v zahraničí do r. 2015 zapracovať osobitnú kapitolu týkajúcu sa záchranu a ochrany kultúrneho dedičstva Slovákov žijúcich v zahraničí a vypracovať ju v spolupráci so Svetovým združením Slovákov v zahraničí a ďalšími partnermi;
- koordinovať budovanie elektronickej databázy o histórii, jazyku, kultúre a spôsobe života Slovákov žijúcich v zahraničí, v ktorej budú sústredené informácie o fondoch kultúrnych a vedeckých inštitúcií na Slovensku, vedeckých a špecializovaných inštitúcií v zahraničí, ako aj slovenských organizácií a inštitúcií vo svete;
- každoročne žiadať primerané finančné prostriedky na záchranu, ochranu a prezentáciu kultúrneho dedičstva Slovákov žijúcich v zahraničí;
- sprostredkovať metodickú pomoc slovenským spolkom, organizáciám a inštitúciám v zahraničí pri spracúvaní ich archívnych, knižničných a dokumentačných fondov a pri využívaní možností vyplývajúcich z medzinárodných dohovorov o ochrane kultúrneho dedičstva;
- podporovať výskum kultúrneho dedičstva Slovákov žijúcich v zahraničí;

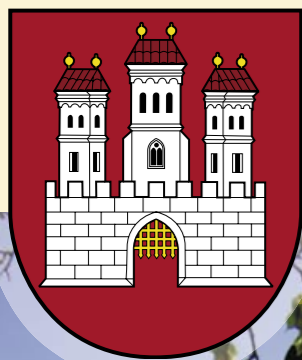
- ak spolky nemôžu spracovať svoje archívy, knižničné a dokumentačné fondy vlastnými silami, požiadať prostredníctvom Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí o pomoc kultúrne a vedecké inštitúcie na Slovensku;
- ak spolky nemôžu zabezpečiť pre svoje archívy a dokumentačné fondy primerané podmienky na ich ochranu, postúpiať ich ako dlhodobé depozity do kultúrnych a vedeckých inštitúcií na Slovensku alebo vo svojich materských krajinách;
- poskytnúť Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí pre budovanú elektronickej databázy informácie o ich dokumentačných fondoch a zbierkach, ktoré sa nachádzajú v kultúrnych a vedeckých inštitúciách v ich domovských krajinách;
- spolupracovať pri výskume histórie, jazyka, kultúry a spôsobu života s kultúrnymi a vedeckými inštitúciami na Slovensku;
- pravidelne poskytovať Slovenskej národnej knižnici v Martine a Univerzitnej knižnici v Bratislave dva výtlačky z ich knižnej a časopiseckej produkcie.

Predstavitelia a zástupcovia krajských spolkov a organizácií na záver svojho rokovania opätovne dávajú do pozornosti vláde Slovenskej republiky potrebu vybudovania Múzea zahraničných Slovákov na Slovensku, ktoré by bolo finančne a personálne primerane zabezpečené. Rovnako upriamujú pozornosť vlády Slovenskej republiky aj na vybudovanie Pamätníka slovenského vysťahovalectva.

Odvolačujúc sa na Deklaráciu NR SR (zo dňa 6. júla 1999) venovanú Slovákom v zahraničí, účastníci konferencie pripomínajú, že „Slovensko a Slovenská republika vždy považovali a považujú Slovákov v zahraničí za integrálnu národnú súčasť, ich život a dejiny za súčasť slovenských národných dejín a ich kultúru za súčasť národného kultúrneho dedičstva“.

Hlavné mesto SR Bratislava si v tomto roku pripomína jubilejné 1 100. výročie prvej písomnej zmienky o meste. Tá sa viaže k opisu rozhodujúcej bitky starých Bavorov s Maďarmi, ku ktorej prišlo v lete roku 907 pod Bratislavským hradom. V opise sa spomína pod menom Braslavespurch (Brezalauspurc).

Jubilujúca BRATISLAVA

Priebeh bitky poznáme z Aventinovej kroniky *Annales Boiorum*, ktorá vyšla v roku 1530 a jej autorom je bavorský humanista Johannes Turmair zvaný tiež Aventinus, ktorý sa opieral o tzv. Salzburské anály alebo letopisy. V týchto historických dokumentoch sa pri dátume spomínanej bitky uvádza presný dátum 4. júl 907. Keďže samotné Salzburské anály boli objavené až v roku 1921, jubilejné výročie prvej písomnej zmienky o Bratislave si môže po prvý raz vôbec pripomenúť až naša generácia.

Pre Bratislavu ide nepochybne o významné historické výročie. Potvrďuje, že hoci je Bratislava stále ešte jedným z najmladších hlavných miest Európy, zároveň patrí k historickým mestám, ktorých dejiny siahajú až k dobám na začiatku nášho letopočtu. Naposledy si Bratislava pripomínala významnejšie výročie v roku 1991, keď oslavovala 700 rokov od potvrdenia kráľovských privilégií uhorským kráľom Ondrejom III.

Jubilejné výročie prvej písomnej zmienky je v aktivitách hlavného mesta prítomné po celý druhý polrok 2007. Keďže presný dátum výročia pripadá na letné prázdninové obdobie, samospráva hlavného mesta s viacerými partnermi si ho pripomína hneď niekoľkými aktivitami od júna až po december 2007.

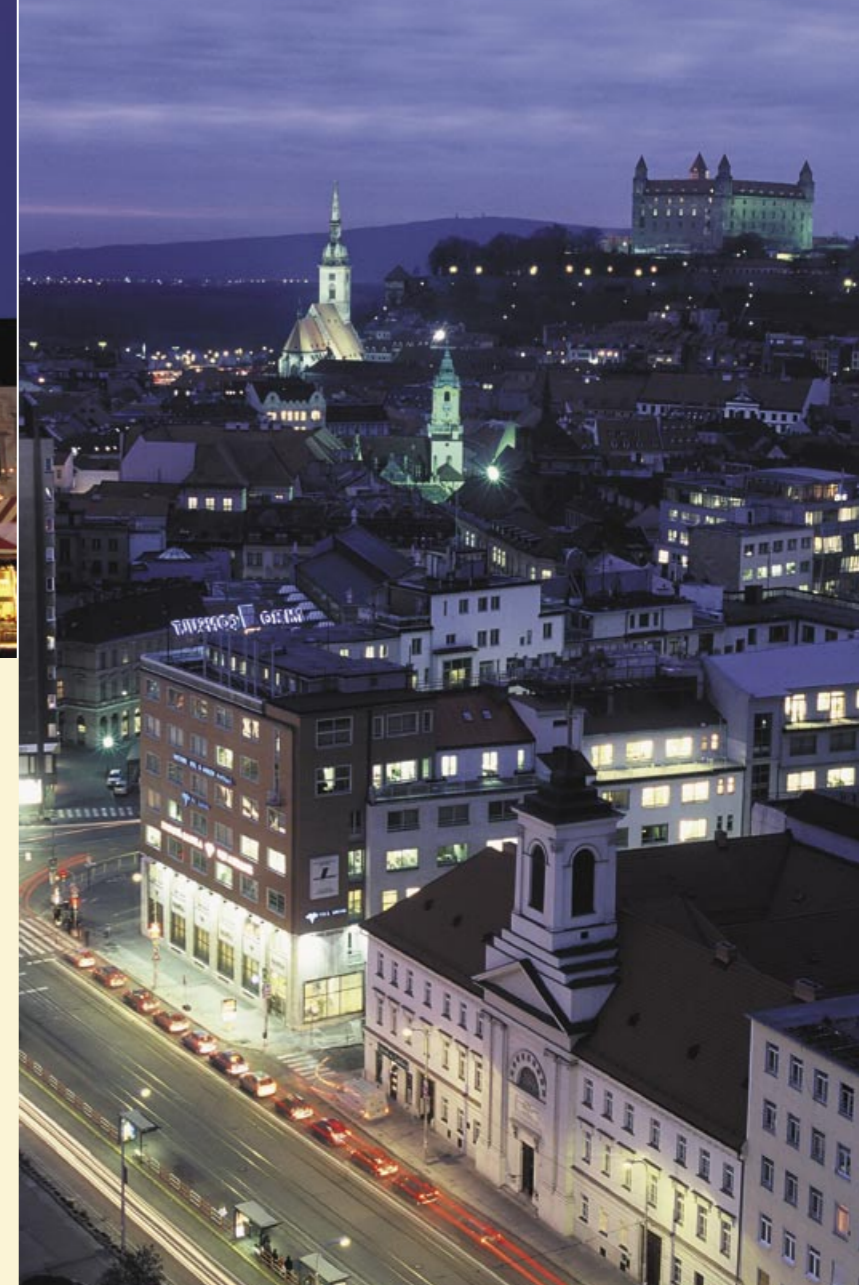
Odborná verejnosť si výročie pripomenula na medzinárodnom kolokviu v dňoch 19. a 20. júna 2007 pod názvom *Boj pri Bratislave v roku 907 a jeho význam pre vývoj stredného Podunajska*. Kolokvium usporiadal Slovenský archeologický a historický inštitút pod záštitou ministra kultúry SR Marka Maďariča a primátora hlavného mesta SR Bratislavy Andreja Ďurkovského. Prednášali špičkoví slovenskí, českí a maďarskí historici a archeológovia.

K oslavám výročia sa pridala aj Slovenská pošta, a. s. Dňa 27. júna 2007 sa v Primaciálnom paláci uskutočnila slávnostná inaugurácia príležitostnej poštovej známky Bratislavský hrad a jej sprievodných produktov. Na známke je vyobrazenie Bratislavského hradu z Viedenskej obrázkovej kroniky zo 14. storočia. Obrancovia hradu navrtávajú lode cisára Henricha III. v roku 1052. Motív prezentovaný na FDC (obálka prvého dňa) predstavuje pohľad na stredovekú Bratislavu s mestským znakom v popredí

BRATISLAVA

(drevorez z roku 1562). Nominálna hodnota poštovej známky je 37 Sk. Známkou má rozmery 44,4 x 30,5 mm. Autorom výtvarného návrhu je prof. Dušan Kállay, akad. maliar. Rytcom známky a hárčeka je František Horniak. Známkou vytlačili v Prahe technikou oceľotlač z plochých platní v kombinácii s ofsetom.

Špecializované tematické podujatia k 1 100. výročiu prvej písomnej zmienky o Bratislave pripravili aj viaceré mestské organizácie. Galéria mesta Bratislavy prispela do programu osláv výstavou *Mesto menom Brezalauspurc*. Výstava prezentovala vývoj topografie mesta vo vybraných výtvarných dielach z jej zbierok. Hoci nešlo priamo o spomínané obdobie, cieľom výstavy bolo podnietiť záujem Bratislavčanov aj návštevníkov mesta o túto problematiku a pripomenúť jeho dôležité miesto v stredo-európskych dejinách. Výstavu *Mesto menom Brezalauspurc* bolo možné v Bratislave vidieť do začiatku septembra. Vzápätí ju mesto reinstalovalo v Slovenskom inštitúte v Berlíne.

Bratislavské kultúrne a informačné stredisko sa v auguste podieľalo na organizácii IV. ročníka Festivalu historického šermu, hudby, tanca a remesiel *Devín 2007*. Počas troch víkendových dní sa na dvoch pódiumoch predstavilo množstvo účinkujúcich vo vizuálne atraktívnom programe s historickou tematikou. V sobotu 18. augusta program na hlavnej scéne patril práve 10. storočiu v hudbe, slove a tradíciách.

V septembri do programu osláv výročia prispela aj spoločnosť Západoslovenská energetika, a. s., veľkolepým open air predstavením diela *Carmina Burana* od Carla Orffa. Táto produkcia sa v Bratislave pod holým nebom odohrala vôbec po prvý raz v histórii. *Carmina Burana* v podaní 90-členného orchestra spolu so sólistami Slovenskej filharmónie strhla niekoľko tisíc divákov svojím strohým motorickým rytmom, dravosťou zborových častí, ako aj schopnosťou skladateľa vášnivo až magicky vygradovať jednotlivé časti i celok.

Zámerom samosprávy hlavného mesta je využiť jubilejné výročie prvej písomnej zmienky na zvýšenie informovanosti a popularity mesta aj medzi návštevníkmi. Jednotlivé programy, aktivity a projekty súvisiace s výročím mesto prezentuje pod samostatným logom *Bratislava 1 100*. Atraktívne suveníry s týmto logom sa ešte stále predávajú v Informačnom centre BKIS na Kloboučnickej ulici v samom centre Bratislavy.

BRATISLAVA 1100

ZÁBAVA NA SNEHU

Slovensko
Malá Veľká Krajina

www.slovakia.travel

Zima nie je iba obdobím adventu a Vianoc. Spolu s ňou prichádzajú aj možnosti športového vyžitia, zábavy a adrenalínových zážitkov. Slovensko je krajina s množstvom upravených svahov, zasnežených strání a ťažkých horských terénov. Prijmite naše pozvanie do zimných stredísk.

Okrem kvalitných lyžiarskych a bežeckých tratí vám ponúkame aj príjemné rozptýlenie a skutočne adrenalínové vzrušenie. Medzi obľúbené športové aktivity patria snowboarding, skialpinizmus, psie záprahy, skijöring...

SNOWBOARDING

Je obľúbená zábava v podobe zjazdu po zasnežených svahoch na širokej doske. Najvyhľadávanejšími miestami sú Vysoké Tatry – Ždiar, Starý Smokovec, Štrbské Pleso, Tatranská Lomnica, ďalej Nízke Tatry – Jasná, Donovaly, Malá Fatra – Veľká Rača, Vrátna, Martinské hole. Tieto strediská sú vhodné najmä pre snowboardistov, ktorí preferujú carving style – slalomovú jazdu na upravených lyžiarskych svahoch. Ak ste priaznivcom voľného štýlu (free style), určite uvítate možnosť zasurfovať si v lyžiarskych strediskách so snowboardovým parkom:

- snowboardový park s U-rampou – Jasná – Nízke Tatry, www.jasna.sk
- Oščadnica – Veľká Rača, www.velkaraca.sk
- snowboardový areál s boardercrossovou dráhou – Vrátna, www.vratna.sk
- snowboardový park – SKI CENTRUM Tále, www.tale.sk
- PARK SNOW Donovaly, www.parksnow.sk

SKIALPINIZMUS

Ide o fyzicky a psychicky mimoriadne vyčerpávajúci šport, ale odmenou za námahu býva neopísateľné vnútorné uspokojenie. Skialpinista prekonáva náročný horský terén, ktorý preverí jeho vôľu a schopnosti. Možnosti pre skialpinistické výkony ponúkajú strediská:

- Vrátna – Národný park Malá Fatra
- Jasenská dolina – Národný park Veľká Fatra
- Belianska dolina – Národný park Veľká Fatra
- Martinské hole – Malá Fatra

ODPORÚČANÉ TRASY

Vrátna:

Hlavný hrebeň Malej Fatry zo Snilovského sedla na Chatu na Poludňovom Grúni
Hlavný hrebeň Malej Fatry zo Snilovského sedla na Chatu na Magure

Jasenská dolina:

Jasenská dolina – Lysec – Jasenská dolina

Belianska dolina:

Belianska dolina – Havranovo – Chata pod Borišovom, Chata pod Borišovom – Smrekovica (Ružomberok)
Chata pod Borišovom – Kráľova studňa (hlavný hrebeň Veľkej Fatry – magistrála)

Martinské hole:

Martin-Stráne – Martinské hole – Valčianska dolina

PSIE ZÁPRAHY

Obyvatelia nehostinných a zasnežených oblastí už pred 500 rokmi využívali psy na ťahanie saní. Za zrod psích záprahov vďačíme aljašským zlatokopom, ktorí v roku 1908 usporiadali prvé preteky. Do Európy priniesli túto zábavu Švajčiari v roku 1959. U nás vďačíme za propagáciu tohto športu najmä nadšencom zo Športového klubu Donly. Dodnes na Slovensku zaregistrovali viac ako 90 mašerov (jazdec na psom záprahu) a okolo 500 pretekárskych psov. Mašeri používajú štyri psie rasy: aljašský malamut, sibírsky husky, samojed a grónsky pes. Každý účastník pretekov musí byť členom športového klubu a vlastniť mašerský pas.

KRNAČKOVÉ PRETEKY

Obľúbenou zimnou zábavou slovenského vidieka sú krnačky (podľa oblastí aj krnohy, krnohe, krnaky, krňacky, krne). Všetky tieto výrazy pomenúvajú upravené drevené sane, na ktorých každoročne od januára do marca organizujú v slovenských obciach Horehronia (Turecká, Heľpa, Kordíky, Jasienok, Donovaly, Ľubietová, Pohronská Polhora, Beňuš, Staré Hory, Šumiac, Polomka, Môlča a Králiky) najoriginálnejšie a najzábavnejšie preteky. Podobné nikde na svete nezažijete. www.krne.sk

SKIJÖRING

Laponsko je známe ako miesto, ktoré dalo svetu skijöring. Rovinatá krajina a takmer celoročná snehová prikrývka inšpirovali Laponcov k špeciálnemu spôsobu prepravy. Na lyžiach ich ťahal sob. Z tohto praktického využitia prírodných podmienok sa stala zábava a športová disciplína, ktorá sa udomácnila aj u nás. Soby na Slovensku síce nemáme, ale čo tak vychutnať si jazdu zasneženou krajinou za cválajúcim koňom? Ponuku skijöringu nájdete v strediskách:

- Šarkan (Gbelce)
- Vysoké Tatry (Mengusovce, Štrbské Pleso, Vyšné Ružbachy)
- Liptovský Mikuláš (Pony Farma)
- Kláštor pod Znievom (Ranč Amadeus)
- Bobrovec (Podtatranská poľnohospodárska spoločnosť Bobrovec, s. r. o.)
- Oravská Lesná, Hrabušice (Ranč u Trapera)

Hľadáte zábavu a aktívny oddych na prírodných alebo umelých zimných terénoch?
Zima na Slovensku ponúka relax pre všetkých.
Čakajú vás biele stránne, strmé svahy, skalné previsy, snehové rampy, lesné cesty...
Doprajte si nevšedný zážitok!
Spoznajte Slovensko v strediskách zimných športov!

Táto inzercia je spolufinancovaná z fondov EÚ

Pripomíname si

BAJAN, Pavol

(1. 12. 1912 Podlužany – 10. 8. 1978 Pretória, Juhoafrická republika)
– kňaz, jezuita, misionár, spisovateľ. Po štúdiách v zahraničí pôsobil od r. 1948 v Ríme, v r. 1950 odišiel ako misionár do USA a v r. 1953 do Afriky. V Pretórii vydával bulletin Hlas volajúceho v púšti, v Harthbeesporte pôsobil ako duchovný komunity sestier Dobrého pastiera. Prispieval do slovenských periodík vydávaných v zahraničí článkami o misijnej práci v Afrike, Číne, Indii, Japonsku, Indonézii, na Cejlóne a v Austrálii. Výber z jeho príspevkov vyšiel knižne pod názvom Slovenský misionár v Afrike.

95. výročie narodenia

BELLA, Štefan Vladimír

(2. 5. 1880 Liptovský Peter – 28. 12. 1952 Bratislava)
– vedec, odborník v oblasti vodného hospodárstva a meliorácií. V r. 1904 – 1941 pôsobil v Chorvátsku, v Donjom Miholjci, neskôr aj na Technickej univerzite v Záhrebe. Projektovoval mnohé významné vodohospodárske stavby. Pôsobil pri zavodňovaní Žitného ostrova, spolupracoval pri riešení povodia Nitra a Žitavy. Autor monografií a vysokoškolských učebníc z oblasti meliorácií. Publikoval v chorvátskych odborných časopisoch. Pracoval v Slovenskom spolku v Budapešti, v Detvane, v Československej besede v Záhrebe.

55. výročie úmrtia

COMPAGNON, Daniel

(10. 10. 1947 Meudon, Francúzsko)
– krajský pracovník, Francúz hovoriaci po slovensky. Pracuje ako stredoškolský učiteľ elektroniky. Je vášnivým propagátorom slovenskej kultúry vo Francúzsku, vedúci folklórneho súboru Nadeje, s ktorým sa každoročne zúčastňuje na Folklórnych slávnostiach pod Poľanou v Detve, ako aj na iných podujatiach. Šéfredaktor AOTS – bulletinu spolku rodákov z českých krajín a Slovenska.

60. výročie narodenia

FUZIK, Ján

(10. 10. 1957 Kestúc, Maďarsko)
– novinár, dokumentarista, režisér, krajský pracovník. V Regionálnom televíznom štúdiu v Segedíne pôsobil 16 rokov, kde pripravil pre vysielanie slovenskej relácie Naša obrazovka, neskôr Domovina príspevky bezmála zo všetkých vyše sto Slováckmi obývaných osád v Maďarsku. Nakrúcal na Slovensku, ale neraz i medzi Slováckmi vo Vojvodine, v Rumunsku a pripravil dokumenty aj o krajanoch vo Francúzsku a v Kanade. Režiroval dokumentárne filmy s národopisnou, populárno-vedeckou a spoločensko-politickou tematikou. Jeho dokument z obdobia československo-maďarskej výmeny obyvateľstva po 2. svetovej vojne pod názvom Mať volá získal r. 1996 na festivale Etnofilm v Čadci Veľkú cenu. V súčasnosti pôsobí ako predseda Celoštátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku.

50. výročie narodenia

HRDLIČKA, Karol

(3. 12. 1837 Nitrianska Streda – 27. 7. 1908 Nadlak, Rumunsko)
– spisovateľ a prekladateľ. Evanjelický farár v Békešskej Čabe

a v Nadlaku. V prostredí dolnozemskej Slovákov rozvinul osvetovú činnosť. Pôsobil v kultúrno-osvetovom spolku v Nadlaku. Rozširoval slovenskú tlač, bojoval proti maďarizácii školstva a cirkvi. Písal náboženskú literatúru, prispieval do novin a časopisov, prekladal z nemčiny a maďarčiny. Autor prvého knižného prekladu Petőfiho do slovenčiny.

170. výročie narodenia

CHMEL, Viliam

(14. 10. 1917 Temešvár, Rumunsko – 30. 11. 1961 Bratislava)
– maliar, grafik, ilustrátor. Venoval sa imaginárnym portrétom, figurálnej kompozícii, zátišiam, krajinkám, predovšetkým variantom mesta na rieke, nočnej krajine a téme Slovenského národného povstania. Vystavoval, spolupracoval pri tvorbe zborníkov. Zakladajúci člen Skupiny výtvarných umelcov 29. augusta, Spolku Galanda, Umeleckej besedy v Prahe a i. Nositeľ viacerých ocenení a vyznamenaní.

90. výročie narodenia

KMEŤ, Ján

(18. 10. 1927 Aradáč, Srbsko – 16. 10. 2003 Nový Sad, Srbsko)
– literárny vedec, kritik a historik, prekladateľ, redaktor časopisu Nový život, profesor na Filozofickej fakulte v Novom Sade, člen Srbskej akadémie vied a umení, organizátor literárneho života krajanov v bývalej Juhoslávii. Napísal vyše 300 literárnovedných prác, je autorom 38 učebníc. Dielo (výber): Juhoslovansko-slovenské slavistické styky.

80. výročie narodenia

MEDVEĐOVÁ, Zuzka

(5. 10. 1897 Báčsky Petrovec, Srbsko – 1. 2. 1985 Pezinok)
– maliarka, ilustrátorka. Prvá slovenská akademická maliarka. Po štúdiu v Prahe na Akadémii výtvarného umenia sa vrátila do Petrovca. Maľovala, vystavovala, venovala sa aj knižnej a časopiseckej ilustrácii. V r. 1940 sa presťahovala do Bratislavy. Jej tvorba, charakterizovaná realistickým videním, nadväzuje na postimpresionistické tendencie. Venovala sa portrétom detí, žien i významných osobností, stvárnila motívy práce na poli, zachytila žitné polia Dolnej zeme, more, kytice. Členka Bloku slovenských výtvarníkov i spolku Bohúň.

110. výročie narodenia

MIČÁTKOVÁ, Eržika

(18. 11. 1872 Kysáč, Srbsko – 29. 12. 1951 tamže)
– osvetová pracovníčka, spisovateľka, prekladateľka. Medzi dolnozemskejmi Slováckmi sa venovala sociálno-hospodárskej, politickej, osvetovej práci a ochotníckemu divadlu, aktívne pracovala v ženskom hnutí. Prekladala zo srbochorvátčiny, slovinčiny a ruštiny do slovenčiny. Jej poviedky boli ladené feministicky. Dielo (výber): Srbské rozprávky.

135. výročie narodenia

MIČÁTEK, Vladimír

(14. 3. 1871 Kysáč, Srbsko – 25. 11. 1922 tamže)
– národnokultúrny pracovník, publicista, prekladateľ, zakladateľ kultúrno-hospodárskych spolkov, Kysáčskej ľudovej banky, organizátor spoločensko-politického života vojvodinských Slovákov, učiteľ, zostavovateľ učebníc. Dielo (výber): učebnica Základy slovenskej mluvy a písania.

85. výročie úmrtia

MIŇOVÁ, Mária

(2. 11. 1957 Kremnica)
– lekárka, krajská pracovníčka. Je predsedníčkou Slovenského združenia Limbora v Prahe (zakladala ho spolu s manželom Jaroslavom), s ktorým pravidelne prezentuje slovenský

folklór na rôznych podujatiach v Česku, na Slovensku, v Brazílii, na Taiwane, vo Francúzsku, Nemecku, Moldave, Mexiku. Súbor má dva detské súbory Limborka a Malá Limborka, ktorých je umeleckou vedúcou. Programová riaditeľka medzinárodného folklórneho festivalu národov a národnostných menšín Praha srdce národov. Od r. 1990 každoročne približuje pražskej verejnosti zvyky a obyčaje vianočného obdobia v programe Vianoce s Limborou.

50. výročie narodenia

MLYNAROVÍČ, Miloš Kliment

(11. 10. 1887 Studienka – 16. 5. 1971 Valparaiso, USA)
– katolícky kňaz pôsobiaci medzi slovenskými vysťahovalcami v USA, spisovateľ, publicista. Vybudoval kláštor slovenských františkánov vo Valparaiso. V básnickej tvorbe vyjadroval smútok a nostalgiiu za domovom, v próze čerpal námety zo života slovenských vysťahovalcov v Amerike. Publicisticky prispieval do almanachov, kalendárov, novin. Funkcionár krajských organizácií: Jednota, Slovenská liga v Amerike, Spolok slovenských spisovateľov a umelcov. Dielo (poézia): Boha hľadám, Z ľudu, pre ľud; (próza): Novelly, Čo tak bolí, V tieni mrakodrapov.

120. výročie narodenia

HOLÁ, Nina

(18. 12. 1932 New York, USA)
– krajská pracovníčka. Spolu s manželom Jánom bola pri zakladaní Pracovníčka. Spolu s manželom Jánom bola pri zakladaní slovensko-amerického klubu, kde neskôr organizovala debutantské plesy, stála aj pri zrode Svetového kongresu Slovákov, kde bola predsedníčkou SKS vo východnej časti USA. V súčasnosti je generálnou tajomníčkou Slovenskej ligy v Amerike. Zároveň je spolupredsedníčkou Festivalu slovenského dedičstva v New Jersey, ktorý je najväčším americko-slovenským podujatím, je aj tajomníčkou spolku Ženskej jednoty a tajomníčkou korporácie Slováka v Amerike.

75. výročie narodenia

PRÍDAVOK, Peter

(27. 11. 1902 Stankovce – 15. 2. 1966 Londýn, Veľká Británia)
– novinár, redaktor BBC. V r. 1926 – 1935 vydával časopis Rodobrana. Od r. 1939 pôsobil v Juhoslávii, v Paríži a v Londýne, kde r. 1944 založil Slovenskú národnú radu a presadzoval ideu neutrálneho Slovenska. V r. 1952 začal pracovať v rozhlasovom centre BBC v Londýne, kde pôsobil až do smrti ako vedúci slovenského vysielania. Venoval sa aj literatúre pre deti a mládež, prekladal z nemčiny, chorvátčiny, poľštiny, neskôr aj z francúzštiny, taliančiny a latinčiny.

105. výročie narodenia

RADLINSKÝ, Štefan

(29. 12. 1822 Dolný Kubín – 26. 10. 1889 Lipnica Malá, Poľsko)
– národnokultúrny dejateľ, teológ. Farár v Lipnici Malej, apoštolský protonotář. Iniciátor založenia kultúrno-cirkevného spolku Bratrstvo Cyrila-Metoda. Autor pastorálnej teológie, ktorá slúžila ako učebnica na bohosloveckých učilištiach. Zakladajúci člen Matice slovenskej.

185. výročie narodenia

REKEM, Ján

(13. 12. 1917 Trenčianska Teplá – 1983 Winnipeg, Kanada)
– publicista, kultúrny historik. Duchovný poradca Ústredia slovenského katolíckeho študentstva v zahraničí. V Salzburgu založil a viedol Združenie slovenských katolíkov, venoval sa duchovnej a sociálnej starostlivosti o utečencov. Vo Winnipegu založil slovenskú katolícku osadu, vybudoval kostol a kultúrny dom. Organizátor krajského hnutia slovenských

katolíkov a kanadsko-slovenských dní. Funkcionár Katolíckej slovenskej jednoty, člen Slovenského ústavu. Autor divadelnej hry, viacerých biografii slovenských umelcov, početných štúdií z dejín slovenského jazyka, literatúry a umenia.

90. výročie narodenia

SEGNER, Ján Andrej

(9. 10. 1704 Bratislava – 5. 10. 1777 Halle, Nemecko)
– polyhistor, lekár, fyzik, matematik, botanik, pedagóg, významný predstaviteľ vedy a techniky 18. storočia, člen svetových vedeckých spoločností, vynálezca, „otec vodných turbín“. Od r. 1755 profesor fyziky a matematiky na univerzite v Halle.

230. výročie úmrtia

SOKOL, Koloman

(12. 12. 1902 Liptovský Mikuláš – 13. 1. 2003 Tucson, USA)
– akademický maliar, kľúčová osobnosť slovenskej grafickej tvorby 20. storočia. Grafiku študoval u Maxa Švabinského v Prahe, neskôr v Paríži a od roku 1937 vyučoval na univerzite v Mexico City. Po druhej svetovej vojne sa vrátil do Československa, ale od r. 1948 žil striedavo v Kanade a USA. V tvorbe vyhľadával najmä sociálne a protivojnové motívy. Je nositeľom Radu T. G. Masaryka, Radu Bieleho dvojkríža I. triedy. Vlasti daroval kolekciu 48 umeleckých diel.

105. výročie narodenia

STODOLA, Aurel

(10. 5. 1859 Lipt. Mikuláš – 25. 12. 1942 Zürich, Švajčiarsko)
– matematik, fyzik, vedec, vynálezca, konštruktér. Od r. 1892 bol profesorom na Vysokej škole technickej v Zürichu. Tu založil jedno z najuznávanejších strojových laboratórií v Európe. Zaoberal sa problematikou automatického riadenia strojov, položil vedecký základ projekcie a stavby parných a spaľovacích turbín. Bol autorom vynálezu pohyblivej umelej ruky, protéz chodidla a nohy, vydal viacero vedeckých publikácií.

65. výročie úmrtia

TÝR, Michal

(26. 10. 1942 Pivnica, Srbsko)
– lingvista, autor gramatik pre slovenské školy vo Vojvodine, prekladateľ, učiteľ v obci Hložany, pracovník vydavateľstva Obzor, neskoršie Ústavu pre vydávanie učebníc, profesor na Filozofickej fakulte v Novom Sade, kde bol i prodekanom, redaktor Zborníka Spolku vojvodinských slovakistov. Autor lingvistického diela Číslovky v spisovnej slovenčine a v spisovnej srbochorvátčine.

65. výročie narodenia

VLADÁR, Leo Viktor

(8. 10. 1922 Michalová – 24. 6. 2003 Alphen, Holandsko)
– sociológ, politológ, univerzitný profesor. Počas 2. svetovej vojny emigroval do Holandska, neskôr do Brazílie, Venezuely, kde vyštudoval univerzitu. V Holandsku obhájil docentúru, bol zvolený za predsedu akademického štabu univerzity. Člen Akademického rady Holandského kráľovstva. Publikoval asi 100 odborných článkov.

85. výročie narodenia

ZIMA, Štefan

(29. 11. 1897 Turá Lúka – 25. 4. 1976 Detroit, USA)
– krajský činiteľ, redaktor, evanjelický kňaz, v r. 1934 až 1967 evanjelický senior v Detrote. Autor teologických prác a cirkevných piesní, ktorých výber vydal aj knižne. Bol prívžencom spisovnej slovenčiny v evanjelickej liturgii. Prekladal duchovné piesne z nemčiny a francúzštiny.

110. výročie narodenia

Martin na bielom koni

Ak porovnáme súčasné veľmi frekventované výrazy prognóza, prognózovanie, prognostika s výrazom pranostika, vidíme, že ide o rovnaký význam. V obidvoch prípadoch ide o predpoveď, aj keď sa predpovedá niečo iné (raz napríklad vývoj ekonomiky, inokedy počasie). Pranostiky vznikli v roľníckom prostredí, kde sa tradovali ústnym podaním. Boli neodmysliteľnou súčasťou roľníckych kalendárov, do ktorých si roľníci zapisovali aj vlastné pozorovania a porovnávali ich so skutočnosťou. Pranostika sa zvyčajne charakterizuje ako prejav ľudovej skúsenosti, ako výsledok dlhodobého pozorovania javov a úkazov v prírode.

Mnohé pranostiky sa týkajú skorého či oneskoreného príchodu zimy, jej dĺžky a intenzity a sú často odvodené zo správania zvierat, najmä vtákov a hmyzu, ale aj z iných javov v prírode. Napríklad *Keď lastovičky nízko lietajú, bude pršať; Pred dažďom sa zatvára kvet púpavy; Keď sú muchy dotieravé, bude pršať; Ak začne skoro mrznúť, bude mierna zima; Naholo zahrnelo, príde tuhá zima; Čím viac húb, tým tuhšia zima; Keď je v októbri mnoho sršňov a osí, bude dlhá zima.* Početnú skupinu pranostiek predstavujú tie, ktoré sa viažu na mená jednotlivých svätých, teda na konkrétne dni. Nachádzame sa v zimnom, chladnejšom období, blížia sa Vianoce, tak sa zameriame na niektoré zimné pranostiky.

Z novembrových pranostiek, a možno aj z celoročných, je hádam najznámejšie spojenie viažuce sa na 11. novembra, teda na Martina, a to *Martin chodí/príde/prichádza na bielom koni*. Poznáme aj rozšírenú podobu – *Ak príde Martin na bielom koni, metelica metelica honí*. Ide o prenesený význam, pričom spojenie biely kôň označuje sneh, sneženie. Pranostika *Martin prichádza na bielom koni*, prípadne príslušné varianty, je obrazným, poetickým vyjadrením skutočnosti, že približne v tomto čase sa na jeseň objavuje prvý sneh. Prvé sneženie bolo ľuďom vždy nápadné, a preto ho naši predkovia zachytili aj v ľudovej múdrosti. Martinský sneh spravidla nemá dlhé trvanie, obyčajne sa rýchlo roztopí,

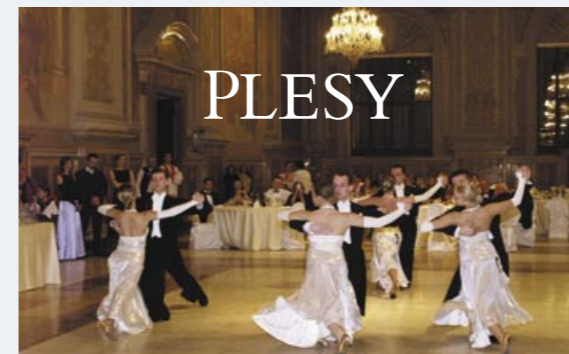
Osobitný druh prísloví predstavujú pranostiky. Slovo pranostika pochádza z gréckeho výrazu prognosis, čo znamená predpoveď priebehu choroby na základe istých priaznivých alebo nepriaznivých znakov. Z tohto slova je odvodený výraz prognostikon vo význame schopnosť predvídať, predpovedať osud na základe istých javov, najmä astrologických. Súčasný pojem pranostika vyjadruje predpoveď počasia, vychádzajúcu z dlhodobých ľudových pozorovaní zvierat, vtáctva, hmyzu, rastlín, vegetačných procesov, prírodných živlov, oblohy, nebeských telies, ale aj úrody a podobne, teda celej prírody.

neraz v ten istý deň. V tejto súvislosti možno upozorniť ešte na jednu skutočnosť, a to na nižinné a horské polohy nášho územia. Z toho vyplýva, že prvý sneh sa skôr objavuje vo vyšších polohách, teda v severnejších oblastiach, a neskôr v južných oblastiach. Sviatok sv. Martina sa spája aj s ďalšími pranostikami. Známa je martinská hus, ktorá sa často jedáva na Martina a súvisí s pranostikou *Ak hus o Martine po ľade chodí, to zas okolo Vianoc sa v kaluži brodí*. Táto pranostika vyjadruje to isté ako pranostika z 25. novembra, na Katarínu, ktorá je mimoriadne frekventovaná: *Katarína na ľade a Vianoce na blate*, a naopak, *Katarína na blate a Vianoce na ľade*. O spoľahlivosti a hodnovernosti tejto pranostiky sa môžeme presvedčiť každý rok sami. S menom sv. Kataríny sú spojené aj pranostiky *Katarína má krásne meno, lenže chladné veno* alebo *Katarína hudcom husle berie*, ktoré tiež súvisia s chladným počasím. Keď sme spomenuli Vianoce, ktoré sú našimi najvýznamnejšími sviatkami, sviatkami narodenia Ježiša Krista (25. decembra), pristavíme sa pri tomto názve. Slovo Vianoce pochádza z nemeckého Weihnachten (v starej nemčine Svätá noc). Okrem výrazu Vianoce sa u nás používali aj výrazy *Sviatky* a *Hody*. Prvý význam slova hody bol hostina konaná na výročný deň patróna miestneho kostola, neskôr sa tento význam zúžil len na hostinu. Hody poskytovali príležitosť dobre sa najesť a napiť, zabaviť sa. Pôvodný význam slova *hod* (v prasloviančine) bol deň, ktorým sa označoval dôležitý medzník spoločenského života, určitý dátum, napríklad deň náboženskej alebo inej výročnej slávnosti. Z toho sa preniesol význam aj na označenie Vianoc.

Napokon sa nám ziada odpovedať na otázku, či pranostiky majú význam aj v súčasnej modernej dobe. Napriek ich starobylému pôvodu a spochybňovaniu ich vedeckej platnosti by mohli byť doplnkom meteorologických predpovedí a podľa ich častého citovania samými meteorológmi v týchto predpovediach sa ukazuje, že pranostiky dodnes medzi nami prežívajú.

JANUÁR – MAREC 2008

• **Výstava fotografií** Dve tváre olympijského Turína od autorov Jany Šebestovej a Radovana Stoklasa sa uskutoční v Bratislave v Átriu Slovenského rozhlasu, Mýtna 1, v dňoch 21. – 28. 2. 2008. Hlavným organizátorom výstavy s tematikou XX. zimných olympijských hier v Turíne 2006 je Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí a spoluorganizátorom Združenie priateľov Slovenska My@Vy v Turíne.

• **12. ples viedenských Slovákov vo Viedni** sa uskutoční 26. januára 2008 v Radisson SAS Palais Hotel vo Viedni. Organizátori – Rakúsko-slovenský kultúrny spolok a Slovenský školský spolok Sova – si vás čo najsrdečnejšie dovoľujú pozvať na ples viedenských Slovákov. (Objednávky: Otto-Bauer-Gasse 21/11, 1060 Wien do 22. januára 2008, tel.: 01/596 13 15, fax: 01/595 57 99, e-mail: sova@slovaci.at)

• **2. reprezentačný ples Slovákov v zahraničí** sa bude konať 2. februára 2008 v Palazzo Re Enzo v Bologni v Talianskej republike pod záštitou prezidenta Slovenskej republiky. Ples Slovákov v Bologni zároveň znamená prezentáciu slovenskej kultúry v Talianskej republike. Túto myšlienku podporil aj prezident Ivan Gašparovič, ktorý prevzal nad podujatím záštitu. Veľkú podporu prejavili aj podpredseda vlády SR Dušan Čaplovič, veľvyslanec SR Stanislav Vallo, predstavitelia MZV SR, Úradu Slovákov žijúcich v zahraničí, Camera di Commercio a iné slovenské a talianske osobnosti a inštitúcie. Na plese sa zúčastní aj Adriana Sklenaříková-Karambeu a prevezme si cenu Veľvyslanectva SR v Taliansku za prezentáciu Slovenskej republiky v zahraničí. Noblesu podujatia podporia svojím umením profesionálni tanečníci z Jagermajster klubu. Finančne projekt okrem sponzorov podporili aj mnohé slovenské a talianske inštitúcie, medzi ktorými nechýba ani Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Organizátor: Občianske združenie Allegra.

• **Česko-slovenský bál, Obecní dům, Praha, 2. 2. 2008.** Organizátori: Zuza Art Production (www.zuzaart.cz), Slovensko-český klub a Obec Slovákov v ČR. Účinkujú: Gabriela Beňáčková, Daniel Hůlka, Miroslav Žbirka, Sisa Sklovská, Peter Nagy, Cigánski diabli, Tanečná skupina Čarovné ostrohy, Senzus a ďalší.

• **Slovenský ples v Prahe, Žofín, Praha, 9. 2. 2008.** Organizátori: Klub slovenskej kultúry a PosAm (www.slovenskyples.cz). Účinkujú významní slovenskí a českí umelci.

• **Česko-slovenský radničný bál, KD Metropol, České Budejovice, 23. 2. 2008.** Organizátori: Slovensko-český klub a Štatutárne mesto České Budejovice (www.c-budejovice.cz). Účinkujú: Pavol Hammel a skupina Desmod.

JANUÁR

- Trojkráľové kúpanie otužilcov (6. 1.), **Senec**
- Trojkráľová šesťka (6. 1.) – masové bežecké preteky na 6 km, **Trnava**
- Úsmev ako dar, Najmilší koncert roka – koncert detí z detských domovov, **Bratislava**
- Medzinárodné trienále smaltu, **Čadca**
- ITF Slovakiatour (18. – 19. 1.) – 13. medzinárodný veľtrh cestovného ruchu, **Bratislava**
- Veľká cena Horehronia (január – marec) – Slovenský pohár v jazde na krnáčkách, **Turecká, Heľpa, Jasienok, Donovaly, Beňuš, Pohronská Polhora, Staré Hory, Šumiac-Kráľova Hoľa, Polomka**
- Krídla Ivana Laučíka (január – marec) – 26. ročník literárnej súťaže začínajúcich autorov, **Liptovský Mikuláš**
- Kniha roka 2007 – 2. ročník súťaže o titul Kniha roka 2007 z kníh, ktoré vyšli v roku 2007 a sú späté s regiónom **Žilina**

FEBRUÁR

- Výstava Výtvarní umelci Trenčianskeho kraja (14. 12. 2007 – 10. 2. 2008), **Trenčín**
- Šaliensky Matko – celoslovenská súťaž v prednese slovenských povestí, **Šaľa**
- Biela stopa SNP (11. – 12. 2.) – vytrvalostný beh na lyžiach, **Skalka pri Kremnici**
- Fašiangy, fašiangy – program venovaný fašiangovým zvykom, **Banská Štiavnica**
- Gajdošské fašiangy – medzinárodné stretnutie gajdošov, výrobcov ľudových hudobných nástrojov, **Malá Lehota**
- Prezentácia vín spolku Vincúr – Modranský spolok vinohradníkov, vinárov, znalcov a milovníkov vína, **Modra**
- Celoslovenská výstava kraslíc (18. február – 26. marec), spojená so súťažou o najkrajšiu kraslicu, **Čadca**
- Medzinárodné majstrovstvá psích záprahov, **Donovaly**

MAREC

- Festival Hubert-lov 2008, **Levice**
- Rodinné video (1. 3.) – 11. ročník celoštátnej tematickej prehliadky neprofesionálnych filmov, **Liptovský Hrádok**
- Nábytok a bývanie 2008 – medzinárodný veľtrh nábytku a bytových doplnkov, **Nitra**
- 6. kubínske divadelné dni – regionálny súťažný divadelný festival mladých v umeleckom prednese poézie a prózy a ochotníckych súborov hrájúcich pre deti, ktorý vyvrcholí v **Dolnom Kubine**
- Detská divadelná Žilina – regionálna prehliadka detskej dramatickej tvorivosti divadelných súborov, **Žilina**

Milí čitatelia, ak organizujete zaujímavé spoločenské či kultúrne podujatie a chcete naň pozvať aj Slovákov z ostatných krajín sveta, napíšte o ňom základné informácie na: vladimir.dobrik@uszz.gov.sk.

Vianočná pošta
RAJECKÁ LESNÁ

POŠLITE SVOJE VIANOČNÉ ŽELANIA JEŽIŠKOVI
NA ZNÁMU ADRESU: **999 99 JEŽIŠKO**
VIAC SA DOZVIETE NA WWW.JEZISKO.SK

bezplatná infolinka
0800 122 413

www.posta.sk

Slovenská

POŠTA

Posol dobrých správ